Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
JULIANE KOKOTT
esitatud 4. septembril 2014[1]

Kohtuasi C-196/13

Euroopa Komisjon
versus
Itaalia Vabariik
ja
Kohtuasi C-378/13Euroopa Komisjon
versus

Kreeka Vabariik

Liikmesriigi kohustuste rikkumine — ELTL artikkel 260 — Euroopa Kohtu otsuste täitmata jätmine — Kohtuotsused komisjon vs. Itaalia (C-135/05, EU:C:2007:250) ja komisjon vs. Kreeka (C-502/03, EU:C:2005:592) — Jäätmeid käsitlevad õigusnormid — Ebaseaduslikud prügilad — Sulgemine — Saneerimine — Uus luba vastavalt direktiivile 1999/31/EÜ — Rahalised karistused — Karistusmakse ja põhisumma määramine — Karistusmakse vähendamine osalise täitmise korral

Sisukord

I. Sissejuhatus 3

II. Õiguslik raamistik 4

A. Varasem jäätmedirektiiv 4

B. Direktiiv ohtlike jäätmete kohta 4

C. Uus jäätmedirektiiv 5

D. Prügilate direktiiv 5

III. Varasem menetlus mõlemas kohtuasjas 6

A. Kohtuasi komisjon vs. Itaalia (C-196/13) 6

B. Kohtuasi komisjon vs. Kreeka (C-378/13) 6

1 — Algkeel: saksa.

IV. Poolte nõuded 7

V. Õiguslik hinnang 8

A. Sissejuhatavad märkused 8

1. Otsuse täitmise kohustuse jätkumine 8

2. Täitmise hindamisel aluseks võetav kuupäev 9

B. Menetlus Itaalia vastu 9

1. Vastuvõetavus 9

2. Kohtuotsuse komisjon vs. Itaalia (EU:C:2007:250) täitmine 10

a) Ebaseaduslike prügilate kasutamine 10

i) Endiselt kasutatavate prügilate arv 11

ii) Lisaregulatsioonide ja -kontrollide kehtestamine 11

b) Ebaseaduslike prügilate saneerimine 12

i) Üldised märkused saneerimiskohustuse kohta 12

ii) Ohtlike jäätmete direktiivi artikli 2 lõige 1 14

iii) Asjaomased prügilad 14

c) Tegutsemist jätkavate prügilate uus luba vastavalt prügilate direktiivile 17

d) Vahekokkuvõte 17

C. Kohtumenetlus Kreeka vastu 17

D. Rahalised karistused 18

1. Karistusmakse 18

a) Kohtuasi C-196/13, komisjon vs. Itaalia 19

i) Rikkumiste vältamine 19

– Juhtumid, mille üle ei ole vaidlust 19

– Kaks vaidlusalust juhtumit 20

– Vahekokkuvõte 22

ii) Karistusmakse vorm – muutumatu või alanev? 22

iii) Baassumma 23

b) Kohtuasi C-378/13, komisjon vs. Kreeka 26

i) Karistusmakse baassumma 26

ii) Prügilate sulgemise tunnustamine 27

iii) Vahekokkuvõte 27

2. Põhisumma 28

a) Kohtuasi C-196/13, komisjon vs. Itaalia 28

b) Kohtuasi C-378/13, komisjon vs. Kreeka 29

VI. Kohtukulud 29

VII. Ettepanek 29

I. **Sissejuhatus**

1. Jäätmeid käsitlevate liidu õigusnormide kohaldamisel esineb aeg-ajalt raskusi. Sellised raskused on käesolevate menetluste aluseks. Nimelt algatas komisjon suure arvu ebaseaduslike prügilate tõttu Kreeka ja Itaalia vastu liikmesriigi kohustuste rikkumise menetlused, mis viisid kohtuotsusteni komisjon *vs.* Kreeka (C-502/03, EU:C:2005:592) ja komisjon *vs.* Itaalia (C-135/05, EU:C:2007:250). Nüüd pöördub komisjon uuesti Euroopa Kohtu poole, sest tema arvates ei ole kumbagi kohtuotsust veel täielikult täidetud. Kuna mõlemas kohtuasjas kerkivad osaliselt ühesugused küsimused, käsitlen ma neid käesolevas ettepanekus üheskoos.

2. Kohtuasjad puudutavad ebaseaduslike prügilate kasutamist ja suletud ebaseaduslike prügilate saneerimata jätmist. Itaaliat puudutavas kohtuasjas lisandub asjaolu, et mõni prügila sisaldab ohtlikke jäätmeid, mida ei ole identifitseeritud ega registreeritud, ning mõnel prügilal puudub uus luba vastavalt prügilate direktiivi sätetele.[2]

3. Esimene probleem puudutab kohaldatavat õigust: kas 2005. ja 2007. aasta kohtuotsuseid saab või tuleb veel täita, kuigi õiguslik olukord on vahepeal muutunud?

4. Tuvastatud rikkumised puudutavad nimelt varasemat jäätmedirektiivi,[3] Itaaliat käsitlevas kohtuasjas ka direktiivi ohtlike jäätmete kohta[4] ja prügilate direktiivi. Varasem jäätmedirektiiv tunnistati siiski vahepeal kehtetuks ja asendati sisulisi muudatusi tegemata konsolideeritud redaktsiooniga.[5] Hiljem võttis liit vastu uue jäätmedirektiivi,[6] millega tunnistati kehtetuks ja asendati kodifitseeritud jäätmedirektiiv ja direktiiv ohtlike jäätmete kohta. Seetõttu tuleb käsitleda küsimust, mil määral nõuavad algsed rikkumised veel praegu meetmete võtmist.

2 — Nõukogu 26. aprilli 1999. aasta direktiiv 1999/31/EÜ prügilate kohta (EÜT L 182, lk 1; ELT eriväljaanne 15/04, lk 228), mida on muudetud Euroopa parlamendi ja nõukogu 29. septembri 2003. aasta määrusega (EÜ) nr 1882/2003 (ELT L 284, lk 1; ELT eriväljaanne 01/04, lk 447).

3 — Esimestes menetlustes nõukogu 15. juuli 1975. aasta direktiiv 75/442/EMÜ jäätmete kohta (EÜT L 194, lk 39; ELT eriväljaanne 15/01, lk 23), mida on muudetud nõukogu 18. märtsi 1991. aasta direktiiviga 91/156/EMÜ (EÜT L 78, lk 32; ELT eriväljaanne 15/02, lk 3).

4 — Nõukogu 12. detsembri 1991. aasta direktiiv 91/689/EMÜ ohtlike jäätmete kohta (EÜT L 377, lk 20; ELT eriväljaanne 15/02, lk 78).

5 — Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2006. aasta direktiiv 2006/12/EÜ jäätmete kohta (ELT L 114, lk 9).

6 — Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks teatud direktiivid (ELT L 312, lk 3).

5. Eelkõige Itaalia kohtuasjas kerkib lisaks küsimus esimese kohtuotsuse eseme ja vastavalt sellele kohtuotsuse täitmise kohustuse ulatuse kohta. Euroopa Kohus tuvastas nimelt üldise ja kestva rikkumise,[7] jättes täpsemalt nimetamata, millised juhtumid on kohtuasja esemeks. Järelikult tuleb välja selgitada, kas ja kuidas tuleb sellist kohtuotsust vastavalt ELTL artiklile 260 täita.

6. Muud küsimused on seotud karistusmakse ja/või ühekordse makse võimaliku määramisega. Kuna mõlemad menetlused hõlmavad suurt hulka üksikjuhtumeid, tuleb arutada, kuidas tuleb neid üksikjuhtumeid summa arvutamisel arvesse võtta ja millised tagajärjed on kohtuotsuste võimalikul täitmisel osale neist juhtumitest seoses karistusmakse suurusega. Konkreetselt on küsimus selles, kas tuleb määrata alanev karistusmakse, mille perioodiliselt tasumisele kuuluvat summat mõistlikult vähendatakse, niipea kui kohtuotsuste täitmisel tehakse uusi edusamme.

II. **Õiguslik raamistik**

A. *Varasem jäätmedirektiiv*

7. Varasema jäätmedirektiivi artikkel 4 kohustab jäätmete käitlemisel kaitsma tervist ja keskkonda ning takistama jäätmete ebaseaduslikku ladestamist:

„Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et tagada jäätmete taaskasutamine ja kõrvaldamine viisil, mis ei sea ohtu inimeste tervist, mille käigus ei kasutata keskkonda ohustavaid protsesse ja menetlusi […]

[…]

Liikmesriigid võtavad ka vajalikud meetmed, et keelata jäätmete hülgamine, kaadamine või kontrollimata kõrvaldamine."

8. Varasema jäätmedirektiivi artikkel 8 kohustab liikmesriike võtma vajalikke meetmeid, et tagada, et iga jäätmevaldaja annab jäätmed käitlemiseks era- või avalikule jäätmekogumisettevõttele või ettevõttele, kes teeb selle direktiivi IIA või IIB lisas nimetatud toiminguid, või taaskasutab või kõrvaldab jäätmed ise kooskõlas käesoleva direktiivi sätetega.

9. Varasema jäätmedirektiivi artikli 9 lõige 1 sätestab, et mh selle direktiivi artikli 4 rakendamise eesmärgil peab iga rajatis või ettevõte, kes teeb jäätmete kõrvaldamise toiminguid, saama loa pädevalt asutuselt, kes vastutab käesoleva direktiivi rakendamise eest.

B. *Direktiiv ohtlike jäätmete kohta*

10. Ohtlike jäätmete direktiivi artikkel 2 sätestab põhilised kohustused nende jäätmete kõrvaldamisel:

„1. Liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid, millega nõutakse, et igas kohas, kus toimub ohtlike jäätmete ladestamine, need jäätmed registreeritakse ja identifitseeritakse.

[…]".

7 — Kohtuotsus komisjon *vs.* Itaalia (C-135/05, EU:C:2007:250, punkt 45).

C. *Uus jäätmedirektiiv*

11. Jäätmedirektiiv ja ohtlike jäätmete direktiiv tunnistati uue jäätmedirektiivi artikliga 41 alates 12. detsembrist 2012 kehtetuks. See säte näeb ette järgmist:

„Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiividele peetakse viideteks käesolevale direktiivile ja neid loetakse V lisas esitatud vastavustabeli kohaselt."

12. Varasema jäätmedirektiivi artiklid 4, 8 ja 9 asendati olulisi muudatusi tegemata uue jäätmedirektiivi artikliga 13 ning artikli 36 lõikega 1, artikli 15 lõikega 1 ja artikli 23 lõigetega 1 ja 2.

13. Funktsionaalselt vastavad ohtlike jäätmete direktiivi artikli 2 lõikele 1 uue jäätmedirektiivi artikli 35 lõiked 1 ja 2:

„1. Artikli 23 lõikes 1 osutatud asutused ja ettevõtjad, [kes kavatsevad tegeleda jäätmetöötlusega], ohtlike jäätmete tekitajad ning asutused ja ettevõtjad, kes oma majandus- või kutsetegevuses koguvad või veavad ohtlikke jäätmeid või kes tegutsevad ohtlike jäätmete edasimüüjate või vahendajatena, peavad kronoloogilist arvestust jäätmete koguse, laadi ja päritolu ning asjakohastel juhtudel sihtkoha, kogumise sageduse, kasutatava transpordiliigi ja jäätmete suhtes ette nähtud töötlemisviisi kohta ning võimaldama pädeval asutusel nõudmise korral selle teabega tutvuda.

2. Ohtlike jäätmete kohta säilitatakse arvestusdokumente vähemalt kolm aastat, välja arvatud ohtlikke jäätmeid vedavate asutuste ja ettevõtjate puhul, kes peavad selliseid dokumente säilitama vähemalt 12 kuud.

Pädeva asutuse või eelmise jäätmevaldaja taotlusel esitatakse dokumentaalsed tõendid jäätmekäitlustoimingute tegemise kohta."

D. *Prügilate direktiiv*

14. Prügilate direktiivi artikli 14 punktid a–c sätestavad varem olemasolevate prügilate üleviimise direktiivi õigusraamistikku:

„Liikmesriigid võtavad meetmeid, millega tagatakse, et prügilad, millele on antud luba või mis tegutsevad käesoleva direktiivi ülevõtmise ajal, ei või tegutsemist jätkata, kui allpool esitatud meetmed ei ole […] rakendatud:

a) ühe aasta jooksul pärast artikli 18 lõikes 1 sätestatud kuupäeva [st hiljemalt 16. juulil 2002] prügila käitaja koostab ja esitab pädevatele asutustele kinnitamiseks prügila vastavusse viimise kava, milles on artiklis 8 loetletud andmed, ja kõik parandusmeetmed, mida käitaja peab vajalikuks, et täita käesoleva direktiivi nõudeid, välja arvatud I lisa punkti 1 nõuded;

b) prügila vastavusse viimise kava esitamise järel teevad pädevad asutused lõpliku otsuse, kas käitamist võib nimetatud kava ja käesoleva direktiivi alusel jätkata. Liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid, et artikli 7 punkti g ja artikli 13 kohaselt sulgeda nii kiiresti kui võimalik prügilad, millele ei ole antud artikli 8 kohaselt luba tegevust jätkata;

c) heakskiidetud prügila vastavusse viimise kava alusel kinnitavad pädevad asutused vajalikud tööd ja kehtestavad kava täitmiseks vajaliku üleminekuaja. Kõik olemasolevad prügilad peavad vastama käesoleva direktiivi nõuetele, välja arvatud I lisa nõuded, kaheksa aasta jooksul pärast artikli 18 lõikega 1 ettenähtud kuupäeva."

15. Prügilate direktiivi artikli 18 lõike 1 kohaselt jõustavad liikmesriigid käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt kahe aasta möödumisel direktiivi jõustumisest (st hiljemalt 16. juulil 2001), ja teavitavad sellest viivitamata komisjoni.

III. **Varasem menetlus mõlemas kohtuasjas**

16. Käesolev ettepanek käsitleb kahte ELTL artikli 260 lõike 2 alusel algatatud menetlust Itaalia ja Kreeka vastu, mis puudutavad ELTL artikli 258 alusel tehtud kahe varasema kohtuotsuse täitmist, mis käsitlevad liidu jäätmeõigust käsitlevate õigusnormide rikkumist.

A. *Kohtuasi komisjon vs. Itaalia (C-196/13)*

17. Euroopa Kohus sedastas 26. aprilli 2007. aasta kohtuotsuses komisjon *vs*. Itaalia (EU:C:2007:250), et kuna Itaalia Vabariik ei võtnud kõiki vajalikke meetmeid selleks, et:

— tagada jäätmete taaskasutamine ja kõrvaldamine viisil, mis ei sea ohtu inimeste tervist, mille käigus ei kasutata keskkonda ohustavaid protsesse ja keelata jäätmete hülgamine, kaadamine või kontrollimata kõrvaldamine;

— iga jäätmevaldaja annaks jäätmed käitlemiseks era- või avalikule jäätmekogumisettevõttele või jäätmete kõrvaldamise või taaskasutamisega tegelevale ettevõttele või selleks, et tagada ise taaskasutamine või kõrvaldamine vastavalt jäätmedirektiivi sätetele;

— igal rajatisel või ettevõttel, kes teeb kõrvaldamistoiminguid, oleks pädevalt asutuselt saadud luba;

— igas kohas, kus toimub ohtlike jäätmete ladestamine, need jäätmed registreeritakse ja identifitseeritakse, ja

— prügilate puhul, millele on 16. juulil 2001 juba luba antud või mis sel kuupäeval juba tegutsevad, oleks prügila käitaja koostanud ja esitanud pädevatele asutustele enne 16. juulit 2002 kinnitamiseks vastavusse viimise kava, milles on loetletud loa saamise tingimustele vastavad andmed ja kõik parandusmeetmed, mida käitaja peab vajalikuks, ja selleks, et prügila vastavusse viimise kava esitamise järel teeksid pädevad asutused lõpliku otsuse, kas käitamist võib jätkata, sulgedes nii kiiresti kui võimalik prügilad, millele ei ole antud luba tegevust jätkata, või lubades vajalikke töid ja kehtestades kava täitmiseks vajaliku üleminekuaja,

on Itaalia Vabariik rikkunud varasema jäätmedirektiivi artiklitest 4, 8 ja 9, ohtlike jäätmete direktiivi artikli 2 lõikest 1 ja prügilate direktiivi artikli 14 punktidest a–c tulenevaid kohustusi.

18. Pärast esimesi kontakte nõudis komisjon 1. veebruaril 2008 Itaalialt, et see esitaks oma seisukoha kohtuotsuse täitmise kohta. Pärast järgnevat kirjavahetust edastas komisjon Itaaliale 26. juunil 2009 põhjendatud arvamuse. Selles nimetatud tähtaega kohtuotsuse täitmiseks pikendas komisjon kuni 30. septembrini 2009. Itaalia esitas veel uusi teateid, millega komisjon siiski rahule ei jäänud. Seetõttu esitas komisjon 16. aprillil 2013 hagi kohtuasjas C-196/13.

B. *Kohtuasi komisjon vs. Kreeka (C-378/13)*

19. Euroopa Kohus sedastas 6. oktoobri 2005. aasta kohtuotsuses komisjon *vs*. Kreeka (EU:C:2005:592), et kuna Kreeka Vabariik ei ole võtnud kõiki vajalikke meetmeid jäätmedirektiivi artiklite 4, 8 ja 9 täitmiseks, siis on Kreeka Vabariik rikkunud sellest direktiivist tulenevaid kohustusi.

20. Komisjon ja Kreeka vahetasid intensiivselt mõtteid selle kohtuotsuse täitmise üle. Komisjon saatis 29. oktoobril 2010 Kreekale täiendava märgukirja seisukoha võtmiseks, milles ta määras kohtuotsuse täitmise viimaseks tähtajaks kaks kuud. Kuna komisjon ei jäänud rahule ka selle teabega, mille Kreeka selle peale esitas, esitas ta 2. juulil 2103 hagi kohtuasjas C-378/13.

IV. **Poolte nõuded**

21. Komisjon palub kohtuasjas C-196/13

1) tuvastada, et kuna Itaalia Vabariik ei ole võtnud kõiki vajalikke meetmeid selleks, et täita kohtuotsust komisjon *vs.* Itaalia (EU:C:2007:250), milles sedastati, et Itaalia Vabariik on rikkunud jäätmedirektiivi artiklitest 4, 8 ja 9, ohtlike jäätmete direktiivi artikli 2 lõikest 1 ja prügilate direktiivi artikli 14 punktidest a–c tulenevaid kohustusi, on Itaalia Vabariik rikkunud ELTL artikli 260 lõikest 1 tulenevaid kohustusi;

2) kohustada Itaalia Vabariiki tasuma komisjonile 256 819,20 euro suurune karistusmakse iga päeva eest, mil ei ole täidetud kohtuotsust komisjon *vs.* Itaalia (EU:C:2007:250), alates käesolevas kohtuasjas otsuse kuulutamise päevast kuni kohtuotsuse komisjon *vs.* Itaalia (EU:C:2007:250) täitmise kuupäevani;

3) kohustada Itaalia Vabariiki tasuma komisjonile põhisumma, mille suurus saadakse 28 089,60 euro suuruse päevamäära korrutamisel päevade arvuga, mil vältab rikkumine alates kohtuotsuse komisjon *vs.* Itaalia (EU:C:2007:250) kuulutamisest kuni käesolevas kohtuasjas otsuse kuulutamiseni;

4) mõista kohtukulud välja Itaalia Vabariigilt.

22. Itaalia Vabariik palub tuvastada, et hagi ei ole vastuvõetav, on väär ja igal juhul põhjendamatu, ning jaotada kohtukulud.

23. Komisjon palub kohtuasjas C-378/13

1) tuvastada, et kuna Kreeka Vabariik ei ole võtnud vajalikke meetmeid selleks, et täita kohtuotsust komisjon *vs.* Kreeka Vabariik (EU:C:2005:592), on Kreeka Vabariik rikkunud ELTL artikli 260 lõikest 1 tulenevaid kohustusi;

2) mõista Kreeka Vabariigilt komisjonile tasumiseks välja ette pandud karistusmakse, mille suurus on 71 193,60 eurot iga hilinetud päeva eest kohtuotsuse komisjon *vs.* Kreeka (EU:C:2005:592) täitmisel, alates käesolevas asjas kohtuotsuse kuulutamise päevast kuni kohtuotsuse komisjon *vs.* Kreeka (EU:C:2005:592) täitmise kuupäevani;

3) kohustada Kreeka Vabariiki tasuma komisjonile 7 786,80 euro suurune põhisumma iga päeva eest, alates kohtuotsuse komisjon *vs.* Kreeka (EU:C:2005:592) kuulutamise päevast kuni käesolevas kohtuasjas otsuse kuulutamise päevani või kuni kohtuotsuse komisjon *vs.* Kreeka (EU:C:2005:592) täitmise päevani, kui see toimub varasemal kuupäeval;

4) mõista kohtukulud välja Kreeka Vabariigilt.

24. Kreeka Vabariik palub

1) jätta komisjoni hagi täies ulatuses rahuldamata;

2) teise võimalusena jätta rahuldamata päevapõhise karistusmakse ja põhisumma määramine;

3) kolmanda võimalusena piirata iga päeva kohta määratud karistusmakset, mille tasumist komisjon nõuab, kohtuotsuse komisjon *vs.* Kreeka (EU:C:2005:592) täitmist silmas pidades absoluutse miinimumini ja põhisummat Kreeka jaoks ette nähtud miinimumini, st 2 181 000 euroni;

4) mõista kohtukulud välja komisjonilt.

25. Pooled esitasid kirjalikud seisukohad ja kuulati ära 3. juunil 2014 toimunud kohtuistungil.

V. **Õiguslik hinnang**

26. Enne kontrollima asumist, kas Itaalia (selle kohta allpool punkt B) ja Kreeka (selle kohta allpool punkt C) on mõlemaid kohtuotsuseid täitnud, esitan ma kõigepealt sissejuhatavad märkused, mis on mõlema menetluse jaoks tähtsad (selle kohta allpool punkt A). Lõpuks käsitlen ma rahalisi karistusi (selle kohta allpool punkt D).

A. *Sissejuhatavad märkused*

27. Kõigepealt tuleb käsitleda seda ulatust, mil määral tuleb käesoleva kohtuasja esemeks olevaid kohtuotsuseid endiselt täita (selle kohta allpool punkt 1), ning seejärel tuleb välja selgitada, kuidas määratakse otsuse täitmise kohustuse täitmise aluseks võetav kuupäev (selle kohta allpool punkt 2).

1. Otsuse täitmise kohustuse jätkumine

28. Kõigepealt tuleb välja selgitada, mil määral tuleb mõlemat kohtuotsust endiselt täita. Prügilate direktiivi olulised sätted on küll kehtivad, kuid varasem jäätmedirektiiv ja ohtlike jäätmete direktiiv on vahepeal kehtetuks tunnistatud ning asendatud uue jäätmedirektiiviga.

29. Kohtuotsuste täitmise kohustus ei saa aga ulatuda kaugemale kui nende õiguslike kohustuste kehtivus, mille rikkumise on Euroopa Kohus tuvastanud. Vastasel juhul võiks kohtuotsuse täitmise kohustus teatavatel asjaoludel põhjustada koguni liidu õiguse edasist rikkumist. Seda aitavad selgitada mõlemad kohtuotsused komisjon *vs.* Rootsi[8], mis käsitlevad andmete säilitamist. On võimalik, et nende kohtuotsuste edaspidine täitmine rikuks tõdemuse tõttu, et direktiiv 2006/24[9] on kehtetu,[10] direktiivi 2002/58[11] artiklit 15 ning liidu põhiõiguste harta artikleid 7 ja 8.

30. ELTL artikli 258 alusel algatatud menetluses on komisjonil siiski väljakujunenud kohtupraktika järgi õigus nõuda selliste kohustuste rikkumise tuvastamist, mis tulenevad hiljem muudetud või kehtetuks tunnistatud liidu õigusakti esialgsest redaktsioonist ning on uutes sätetes säilinud.[12] See lahendus on mõttekas, kuna üldjuhul tuleb eeldada, et liidu seadusandja ei tahtnud hoolimata teatavate direktiivide uue redaktsiooni kehtestamisest raskendada muutmata jäänud kohustuste täitmist. Liidu õiguse sedalaadi, puht vormilised muudatused ei puuduta nimelt asjaomaste direktiivide

8 — C-185/09, EU:C:210:59 ja C-270/11, EU:C:2013:339.

9 — Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2006. aasta direktiiv 2006/24/EÜ, mis käsitleb üldkasutatavate elektrooniliste sideteenuste või üldkasutatavate sidevõrkude pakkujate tegevusega kaasnevate või nende töödeldud andmete säilitamist ja millega muudetakse direktiivi 2002/58/EÜ (ELT L 105, lk 54).

10 — Kohtuotsus Digital Rights Ireland (C-293/12 ja C-594/12, EU:C:2014:238).

11 — Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2002. aasta direktiiv 2002/58/EÜ, milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatuse kaitset elektroonilise side sektoris (eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv) (EÜT L 201, lk 37; ELT eriväljaanne 13/29, lk 514), viimati muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta direktiiviga 2009/136/EÜ (ELT L 337, lk 11).

12 — Kohtuotsused komisjon *vs.* Itaalia („San Rocco", C-365/97, EU:C:1999:544, punkt 36, jäätmeid käsitlevate õigusnormide kohta); komisjon *vs.* Prantsusmaa (C-492/08, EU:C:2010:348, punkt 31) ja komisjon *vs.* Poola (C-281/11, EU:C:2102:855, punkt 37).

konkreetseid eesmärke, mis on ELTL artikli 288 kolmanda lõigu järgi liikmesriikidele siduvad. See kehtib seda enam juhul, kui liidu seadusandja lisab uutesse õigusaktidesse sätteid, mille kohaselt peetakse viiteid kehtetuks tunnistatud direktiividele viideteks uuele direktiivile, ja lisab isegi vastavustabeleid. Täpselt nii oli see uute jäätmeid käsitlevate direktiivide puhul.[13]

31. Sellele vastavalt on Euroopa Kohus juba tõdenud, et varasema jäätmedirektiivi kehtetuks tunnistamine ja asendamine kodifitseeritud jäätmedirektiiviga ELTL artikli 258 alusel esitatud hagi kohtueelse menetlemise ajal ei mõjutanud pooleliolevat liikmesriigi kohustuste rikkumise menetlust. Seda seetõttu, et uus direktiiv, millega kodifitseeriti jäätmedirektiiv ülevaatlikkuse ja selguse tõttu, võtab üle varasema direktiivi olulised sätted.[14]

32. Kaudselt on Euroopa Kohus ka juba ELTL artikli 260 lõike 2 alusel tehtud otsuses sellele seisukohale tuginenud. Seda seetõttu, et menetlus, mille esemeks olid Iirimaal asuvad septikud,[15] puudutas samuti varasema jäätmedirektiivi, mis oli juba esimese kohtuotsuse ajal asendatud kodifitseeritud jäätmedirektiiviga, artiklite 4 ja 8 kohaldamist. Juba enne artikli 260 alusel hagi esitamist oli konsolideeritud jäätmedirektiiv asendatud uue jäätmedirektiiviga. Sellest hoolimata määras Euroopa Kohus – ilma kohaldatava õiguse üle diskuteerimata – karistusmakse ja põhisumma.

33. Seega võib ka käesolevates menetlustes endiselt nõuda jäätmeid käsitlevatest õigusnormidest tulenevate varasemate kohustuste täitmist, niivõrd kui need on kehtivates sätetes säilinud. Seda tuleb iga kord üksikasjalikult kontrollida.

2. Täitmise hindamisel aluseks võetav kuupäev

34. Asjaolu kontrollimisel, kas kohtuotsus on täidetud, tuleb ELTL artikli 260 lõike 1 kohase liikmesriigi kohustuste rikkumise olemasolu hindamisel võtta aluseks kuupäev, mil lõpeb nimetatud sätte alusel esitatud märgukirjas määratud tähtaeg.[16] Kui aga liikmesriigi kohustuste rikkumise menetlus on algatatud varem kehtinud EÜ artikli 228 lõike 2 alusel ja põhjendatud arvamus esitati enne Lissaboni lepingu jõustumist, st enne 1. detsembrit 2009, tuleb rikkumise esinemise hindamisel võtta aluseks selles põhjendatud arvamuses ette nähtud tähtaja lõppemise kuupäev.[17]

B. *Menetlus Itaalia vastu*

1. Vastuvõetavus

35. Itaalia on küll arvamusel, et hagi ei ole vastuvõetav, sest komisjon ei ole esitanud täiendavat põhjendatud arvamust. Täiendav arvamus oleks siiski olnud vajalik ainult juhul, kui komisjon oleks põhjendatud arvamusega võrreldes menetlust laiendanud.[18] Menetlust ei ole aga laiendatud. Niivõrd, kui hagi on põhjendatud arvamusega kooskõlas, ei ole täiendav arvamus aga vajalik. Seetõttu tuleb Itaalia väide tagasi lükata.

36. Peale selle märgib Itaalia, et keskkonna peadirektoraadi peadirektori 14. juuni 2011. aasta kiri tekitas õiguspärase ootuse menetluseseme teistsuguse piiritlemise suhtes.

13 — Vt konsolideeritud jäätmedirektiivi artikkel 20 ja uue jäätmedirektiivi artikkel 41.

14 — Kohtuotsus komisjon *vs.* Kreeka (C-286/08, EU:C:2009:543, punkt 8).

15 — Kohtuotsus komisjon *vs.* Iirimaa (C-374/11, EU:C:2012:827).

16 — Kohtuotsused komisjon *vs.* Hispaania (C-610/10, EU:C:2012:781, punkt 67) ja komisjon *vs.* Tšehhi Vabariik (C-241/11, EU:C:2013:423, punkt 23).

17 — Kohtuotsus komisjon *vs.* Hispaania (C-184/11, EU:C:2014:316, punkt 36).

18 — Vt kohtuotsused komisjon *vs.* Saksamaa (C-191/95, EU:C:1998:441, punkt 55); komisjon *vs.* Hispaania (C-186/06, EU:C:2007:813, punkt 15) ja komisjon *vs.* Ühendkuningriik (C-530/11, EU:C:2014:67, punkt 39).

37. Õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte rikkumine eeldab, et ametiasutus on andnud konkreetseid kinnitusi.[19] Selliseid lootusi tekitada võivaks tagatiseks on täpne, tingimusteta ja ühtelangev teave, mis on pärit volitatud ja usaldusväärsetest allikatest.[20]

38. Itaalia ei märkinud siiski, millised konkreetsed kinnitused peavad sellest kirjast nähtuma. Seetõttu tuleb ka käesolev vastuväide tagasi lükata.

2. Kohtuotsuse komisjon *vs.* Itaalia (EU:C:2007:250) täitmine

39. Itaalia suhtes esitas komisjon kohtuotsuse komisjon *vs*. Itaalia (EU:C:2007:250) ebapiisava täitmise tõttu põhjendatud arvamuse. Selles määratud tähtaega pikendas ta kuni 30. septembrini 2009. Seetõttu tuleb kõigepealt kontrollida, kas Itaalia oli selleks ajaks võtnud kohtuotsuse täitmiseks vajalikud meetmed.

40. Nimetatud kohtuotsuses tuvastas Euroopa Kohus, et rikutud on varasema jäätmedirektiivi artikleid 4, 8 ja 9, ohtlike jäätmete direktiivi artikli 2 lõiget 1 ning prügilate direktiivi artikli 14 punkte a–c.

41. Põhjendatud arvamuses pikendatud tähtaja lõppemisel 30. septembril 2009 oli varasem jäätmedirektiiv asendatud konsolideeritud jäätmedirektiiviga, kuid uue jäätmedirektiivi ülevõtmise tähtaeg ei olnud veel lõppenud. Kuna konsolideeritud direktiiv ei sisaldanud sisulisi muudatusi, oli Itaalia 30. septembril 2009 endiselt kohustatud kohtuotsust täitma.

42. Kohtuotsuse täitmise kohustuste kindlakstegemiseks on kohtuotsuse komisjon *vs.* Itaalia (EU:C:2007:250) resolutsioonist kasu ainult väga piiratud ulatuses kuna selles on piirdutud rikutud sätete teksti esitamisega. Otsuse resolutsiooni tõlgendamisel tuleb siiski arvesse võtta otsuse põhjendusi.[21] Nende järgi saab tuvastada kolme liiki rikkumisi, nimelt

— ebaseaduslike prügilate kasutamine, osaliselt ohtlike jäätmete ladestamisega;

— suletud ebaseaduslike prügilate, mis sisaldavad osaliselt ohtlikke jäätmeid, saneerimata jätmine;

— loa uuendamata jätmine prügilate jaoks, mille kasutamist jätkatakse vastavalt prügilate direktiivile.

a) Ebaseaduslike prügilate kasutamine

43. Komisjon heidab ette ebaseaduslike prügilate kasutamist ning väidab, et Itaalia peab kehtestama lisanormid ja -kontrollid, et tulevikus selliseid puudusi vältida.

44. Varasema jäätmedirektiivi artiklite 4 ja 9 ning ohtlike jäätmete direktiivi artikli 2 lõike 1 rikkumise prügilate kasutamise tõttu, mis ei vasta nende sätete nõuetele, tuvastas Euroopa Kohus kohtuotsuse komisjon *vs*. Itaalia (EU:C:2007:250) punktides 39, 42 ja 43. Selle kohaselt oli kogu Itaalia territooriumil märkimisväärne hulk prügilaid, mille käitajad ei ole taganud, et taaskasutamine ja kõrvaldamine toimub viisil, mis ei sea ohtu inimeste tervist, mille käigus ei kasutata keskkonda

19 — Kohtuotsused Belgia ja Forum 187 *vs*. komisjon (C-182/03 ja C-217/03, EU:C:2006:416, punkt 147); Masdar (UK) *vs*. komisjon (C-47/07 P, EU:C:2008:726, punkt 81) ja Kahla Thüringen Porzellan *vs*. komisjon (C-537/08 P, EU:C:2010:769, punkt 63).

20 — Kohtuotsused Kahla Thüringen Porzellan *vs*. komisjon (C-537/08 P, EU:C:2010:769, punkt 63) ja AJD Tuna (C-221/09, EU:C:2011:153, punkt 72).

21 — Kohtuotsused Bosch (135/77, EU:C:1978:75, punkt 4); komisjon *vs*. Luksemburg (C-526/08, EU:C:2010:379, punkt 29) ja komisjon *vs*. Saksamaa (C-95/12, EU:C:2013:676, punkt 40).

ohustavaid protsesse ja menetlusi. Samuti eksisteeris arvukalt kontrollimatuid jäätmete kõrvaldamise kohti.[22] Tegutses ka hulk prügilaid, ilma et nad oleksid saanud luba pädevatelt ametivõimudelt.[23] Lõpuks sedastas Euroopa Kohus, et Itaalia territooriumil on vähemalt 700 ohtlikke jäätmeid sisaldavat ebaseaduslikku prügilat, mille üle ei teostata mingit kontrolli.[24]

i) Endiselt kasutatavate prügilate arv

45. Komisjon väitis küll esmalt, et tema määratud tähtaja lõppemisel oli olemas vähemalt 442 ebaseaduslikku prügilat, kuid kostja vastuses esitatud andmete alusel piiras komisjon oma repliigis selle etteheite 37-le prügilale, mille sulgemist enne tähtaja lõppemist ei ole tõendatud. Vastulauses esitatud andmete alusel heitis ta lõpuks ette veel ainult kahe ebaseadusliku prügila kasutamist.

46. Seejuures on tegemist nn metsiku prügilaga, mis asub Materas ja Altamura Sgarrones Apuulia ja Basilicata vahelisel piiril, ning endise kommuunile kuuluva prügilaga Calabria maakonnas Malderitis.

47. Itaalia oli need prügilad küll veel kostja vastuses[25] ilma sulgemise kuupäeva märkimata oma nimekirjadesse kandnud ja märkinud seal isegi kavandatud saneerimismeetmed. Vastulauses[26] märkis Itaalia siiski, et väidetava prügila piirkonnas Materas ja Altamura Sgarrones ei leidu kohapeal läbi viidud hiljutiste kontrollimiste kohaselt ühtki endist prügilat. Calabria maakonnas Malderitis väidetavalt asuva prügila kohta teatas Itaalia, et seal ladestati minevikus tõepoolest jäätmeid, mis on siiski juba kaua aega tagasi kõrvaldatud.

48. Selle asjaolu kontrollimise seisukohalt, kas komisjoni määratud tähtaja lõppemisel ebaseaduslikke prügilaid tegelikult veel kasutati, on see väide siiski tähtsusetu. Esiteks ei välista uued andmed seda, et prügilaid tollal veel kasutati. Teiseks keeldub Itaalia otsustavalt esitamast seisukohta selle kohta, mil määral oli kohtuotsust komisjon *vs.* Itaalia (EU:C:2007:250) selleks kuupäevaks täidetud.[27] Järelikult jättis Itaalia tähtaja lõppedes nende prügilate kasutamise ka vaidlustamata.

49. Itaalia prügilate suhtes, mis asuvad Materas ja Altamura Sgarrones ning Calabria maakonnas Malderitis, on etteheide ebaseaduslike prügilate kasutamise kohta pärast komisjoni määratud tähtaja lõppu järelikult põhjendatud.

ii) Lisaregulatsioonide ja -kontrollide kehtestamine

50. Seoses sellega kritiseerib komisjon siiski ka seda, et Itaalia ei ole piisavalt karmistanud õigusnorme jäätmete ebaseadusliku ladestamise takistamiseks ega jäätmete järelevalve süsteemi, kuigi Itaalia ametiasutused olid vahepeal algatanud vastavad reformid kohtuotsuse komisjon *vs.* Itaalia (EU:C:2007:250) täitmiseks.

51. Selle väite toetuseks saab esitada argumendi, et kohtuotsuses komisjon *vs.* Itaalia (EU:C:2007:250) tuvastati jäätmeid käsitlevate õigusnormide üldine ja kestev rikkumine.[28] Sellisele rikkumisele on mõistlik vastata seadusest tulenevate või süstemaatilist laadi üldiste meetmetega. Need meetmed võiksid kaasa aidata sellele, et vältida uute ebaseaduslike prügilate tekkimist tulevikus.

22 — Punkt 39.
23 — Punkt 42.
24 — Punkt 43.
25 — Kostja vastuse lisa 2, punktid 34 ja 74.
26 — Punkt 14.
27 — Kostja vastuse punkt 8.
28 — Punkt 45.

52. Euroopa Kohus ei ole siiski sedastanud, et rikkumise tõttu tuleb võtta sedalaadi meetmeid. Ka komisjon ei esita selle kohta tõendeid.

53. Üksnes oletusest, et Itaalia ametiasutused võisid ajutiselt olla arvamusel, et vaja on kehtestada täiendavad õigusaktid ja süstemaatilised kontrollimeetmed, ei piisa tõendamiseks, et sellised meetmed on vajalikud kohtuotsuse komisjon *vs.* Itaalia (EU:C:2007:250) täitmiseks. See kehtib seda enam, et Itaalia väidab käesolevas kohtumenetluses, et nende kavade eesmärk ei olnud järgida kohtuotsuse täitmise kohustust.

54. Pigem ei saa välistada – nagu väidab ka Itaalia –, et piisab juba olemasolevate õigusnormide järjekindlast kohaldamisest, et vältida tulevikus jäätmete ladestamist arvukatesse ebaseaduslikesse prügilatesse. Selle oletuse kasuks räägib ka asjaolu, et käesolevas menetluses ei ole teatatud vahepeal tekkinud uutest ebaseaduslikest prügilatest.

55. Eraldiseisvaid üksikjuhtumeid – näiteks kriminaalse tegevuse tagajärjel – ei saa seevastu ka rangete eeskirjade ja hästi toimivate järelevalvesüsteemide abil kindlalt vältida. Neil oleks teistsugune iseloom kui kohtuotsuses komisjon *vs.* Itaalia (EU:C:2007:250) tuvastatud üldisel ja kestval kohustuste rikkumisel.

56. Seega tuleb hagi selles osas jätta rahuldamata.

b) Ebaseaduslike prügilate saneerimine

57. Teine rikkumine, mida komisjon ette heidab, on osaliselt ohtlikke jäätmeid sisaldavate suletud ebaseaduslike prügilate saneerimata jätmine. Komisjon märgib, et tema poolt määratud tähtaja lõppemisel vajasid veel 422 prügilat saneerimist.

58. See etteheide tõstatab keerulisi küsimusi. Kõigepealt tuleb selgitada, kas kohtuotsus komisjon *vs.* Itaalia (EU:C:2007:250) kehtestab suletud ebaseaduslike prügilate saneerimise kohustuse (selle kohta allpool punkt i), ja milline tähendus on seoses sellega ohtlike jäätmete direktiivil (selle kohta allpool punkt ii). Seejärel tuleb käsitleda küsimust, milliste prügilate suhtes kohaldatakse kohtuotsuse täitmise kohustust (selle kohta allpool punkt iii).

i) Üldised märkused saneerimiskohustuse kohta

59. Itaalia eitab, et kohtuotsus komisjon *vs.* Itaalia (EU:C:2007:250) üldse nõuab suletud ebaseaduslike prügilate saneerimist.

60. Nõustuda tuleb sellega, et kohtuotsuse komisjon *vs.* Itaalia (EU:C:2007:250) resolutsioon ega põhjendus ei sedasta sõnaselgelt, et ebaseaduslike prügilate saneerimata jätmine on üks osa kohustuste tuvastatud rikkumisest. Kohtuotsuses on siiski dokumenteeritud, et komisjon heitis oma väidetes ette ka seda, et ebaseaduslikud prügilad on siiani veel saneerimata.[29] Euroopa Kohus ei lükanud seda väidet tagasi, vaid rahuldas komisjoni hagi täies ulatuses.

29 — Eelkõige punktid 10 ja 12.

61. Peale selle oli vastavalt kohtuotsuse komisjon *vs.* Itaalia (EU:C:2007:250) punktile 41 jäätmedirektiivi artikli 8 rikkumise etteheite osas tõendatud, et Itaalia ametivõimud ei olnud taganud, et jäätmevaldajad teostaksid ise jäätmete kõrvaldamist või taaskasutamist või annaksid need jäätmekogumisettevõttele või jäätmete kõrvaldamise või taaskasutamisega tegelevale ettevõttele, kes võtab need meetmed direktiivi sätteid järgides. Kui võtta arvesse viidatud dokumente,[30] siis ilmneb, et Euroopa Kohus tõendab seda sedastust tõdemusega, et teatavaid Umbria ja Apuulia maakondades asuvaid prügilaid ei olnud veel saneeritud.

62. Seda, et varasema jäätmedirektiivi artikkel 8 sätestab ebaseaduslike prügilate saneerimise kohustuse, oli Euroopa Kohus juba varem tuvastanud. Seda seetõttu, et ebaseadusliku prügila käitaja saab jäätmete vastuvõtmise tõttu jäätmevaldajaks. Seega paneb nimetatud säte liikmesriigile kohustuse võtta asjaomase käitaja suhtes vajalikud meetmed, et need jäätmed antaks käitlemiseks era- või avalikule jäätmekogumisettevõttele või ettevõttele, kes teeb jäätmete kõrvaldamis- või taaskasutamistoiminguid, kui asjaomane käitaja ei ole ise võimeline jäätmeid taaskasutama või kõrvaldama.[31]

63. Järelikult seisneb vähemalt varasema jäätmedirektiivi artikli 8 tuvastatud rikkumine muu hulgas selles, et ebaseaduslikke prügilaid ei olnud veel saneeritud.

64. Komisjon väidab küll, et varasema jäätmedirektiivi artikli 8 rikkumise küsimus kerkib ainult seoses kahe prügilaga, mille sulgemine on vaidluse all.[32] Kui käsitleda seda väidet siiski üldises kontekstis, siis selgub, et komisjon ei ole muu hulgas loobunud oma hagist selles osas, mis puudutab artikli 8 rikkumist selle tõttu, et ebaseaduslikud prügilad on siiani saneerimata jäetud. Seda seetõttu, et komisjon nõuab saneerimist endiselt sõnaselgelt ja see on Itaaliale kahtlemata arusaadav. Kohtuotsuse komisjon *vs.* Itaalia (EU:C:2007:250) täitmise tunnustamine seoses artiklite 8 ja 9 rikkumisega puudutab seetõttu üksnes nende sätete rikkumist ebaseaduslike prügilate rajamise ebapiisava takistamise või nende kasutamise tõttu.

65. Peale selle põhineb ebaseaduslike prügilate saneerimise kohustus vastavalt mõnele kohtuotsusele, mis on olemas ainult prantsuse keeles ja menetluskeeles, ka varasema jäätmedirektiivi artikli 4 lõikel 1, mille rikkumist komisjon samuti ette heidab. Seda otsustas Euroopa Kohus kõigepealt juhtumite puhul, mil oli kindel, et ebaseaduslikult ladestatud jäätmed kahjustasid keskkonda,[33] mida tuleb artikli 4 lõike 1 kohaselt just nimelt vältida. Hiljem tugines ta kaalutlusele, et juba jäätmete (ebaseaduslikku) prügilasse ladestamine kahjustab keskkonda.[34] Seetõttu on loogiline, et artikli 4 lõikes 1 sätestatud nõuete täitmiseks ei ole piisav, kui ebaseaduslik prügila sulgeda või katta ebaseaduslikult ladestatud jäätmed mulla ja kiviprügiga.[35] Nagu komisjon õigusega märgib, tuleb pigem vähemalt uurida, kas suletud ebaseaduslik prügila kahjustab keskkonda või tervist. Kui see on nii, tuleb see saneerida.

66. Seega tuleb tõdeda, et kohtuotsuses komisjon *vs.* Itaalia (EU:C:2007:250) tehtud sedastus, et varasema jäätmedirektiivi artikli 4 lõikeid 1 ja 8 on rikutud, loob kohustuse uurida, kas ebaseaduslike prügilate saneerimine on vajalik, ja need vajaduse korral saneerida.

67. Selle järeldusega on kooskõlas asjaolu, et Itaalia on juba kohtuasjas C-135/05, aga ka käesolevas menetluses pidevalt esitanud andmeid prügilate saneerimise kohta. See liikmesriik ei saa seetõttu väita, et ta ei teadnud, et käesolev menetlus laieneb ka prügilate saneerimisele.

30 — Kohtuasjas C-135/05 Itaalia esitatud vastulause lisad, lk 412–422.

31 — Kohtuotsused komisjon *vs.* Itaalia („San Rocco", C-365/97, EU:C:1999:544, punkt 108); komisjon *vs.* Itaalia (C-383/02, EU:C:2004:501, punktid 40, 42 ja 44); komisjon *vs.* Itaalia (C-447/03, EU:C:2004:751, punktid 27, 28 ja 30); komisjon *vs.* Iirimaa (C-494/01, EU:C:2005:250, punkt 181) ja komisjon *vs.* Portugal (C-37/09, EU:C:2010:331, punktid 54 ja 55).

32 — Vt eespool punktid 46–49.

33 — Kohtuotsused komisjon *vs.* Itaalia (C-383/02, EU:C:2004:501, punktid 32 ja 36) ja komisjon *vs.* Itaalia (C-447/03, EU:C:2004:751, punktid 19–24).

34 — Kohtuotsused komisjon *vs.* Hispaania (C-361/05, EU:C:2007:298, punkt 20) ja komisjon *vs.* Portugal (C-37/09, EU:C:2010:331, punkt 37).

35 — Kohtuotsus komisjon *vs.* Hispaania (C-361/05, EU:C:2007:298, punktid 24 ja 26), mida on täpsustatud kohtuotsuses komisjon *vs.* Portugal (C-37/09, EU:C:2010:331, punkt 37).

ii) Ohtlike jäätmete direktiivi artikli 2 lõige 1

68. Ohtlike jäätmete direktiivi artikli 2 lõike 1 rikkumise tuvastamine kohtuotsuses komisjon *vs.* Itaalia (EU:C:2007:250) täiendab saneerimiskohustust erikohustustega seoses ohtlike jäätmetega.

69. Selles mõttes tuleb kõigepealt meenutada, et jäätmedirektiivis sätestatud põhilisi kohustusi, mis tulenevad jäätmeid käsitlevatest õigusnormidest – kaasa arvatud saneerimiskohustus – ei ole ohtlike jäätmete direktiivis uuesti sätestatud, vaid need kehtivad viimati nimetatud direktiivi artikli 1 lõike 2 kohaselt ka ohtlike jäätmete kohta. Järelikult tuleb vastavalt jäätmedirektiivile saneerida ka ebaseaduslikud prügilad, mis sisaldavad ohtlikke jäätmeid.

70. Ohtlike jäätmete direktiiv võib siiski kehtestada kaugemale ulatuvaid kohustusi. Nii nõuab ohtlike jäätmete direktiivi artikli 2 lõige 1, et ohtlikud jäätmed identifitseeritakse ja registreeritakse.

71. Kui ohtlike jäätmete identifitseerimine ja registreerimine on ebaseaduslikul ladestamisel ära jäänud, tuleb seda teha saneerimise raames tagantjärele. Üldjuhul on vähemalt identifitseerimine koguni tegeliku saneerimise tingimus, et saada usaldusväärseid pidepunkte selle kohta, kuidas tuleb saneerimist teostada, ja selleks, et vältida saneerimisel lisaohtude tekkimist keskkonnale ja inimeste tervisele.

iii) Asjaomased prügilad

72. Peale selle ei ole pooled üksmeelel selles, millised prügilad on saneerimiskohustuse esemeks. See puudutab põhimõtteliselt küsimust, kas kohtuotsuses on kirjeldatud rikkumise ulatust piisavalt täpselt, et see võimaldaks selle otsuse täitmist vastavalt ELTL artiklile 260. Kohtuotsuse resolutsioon ega põhjendus ei sisalda nimekirja prügilatest, mida tuleb saneerida.

73. Sellise nimekirja saab äärmisel juhul kaudselt tuletada kohtuasja C-135/05 menetlustoimikutest. Määrava tähtsusega oleksid seejuures komisjoni poolt otseselt või kaudselt nimetatud prügilad. Enamiku maakondade jaoks on seejuures määrava tähtsusega Itaalia riikliku metsaameti 22. oktoobri 2002. aasta aruanne, millele komisjon oma hagis tugines. See aruanne hõlmas ebaseaduslikke prügilaid, mis asuvad Itaalias üldstaatuses metsa- ja mägialadel (kõik maakonnad, välja arvatud Valle d'Aosta, Friuli-Venezia Giulia, Sardiinia, Sitsiilia ja Trentino-Alto Adige).

74. Rekonstrueeritud nimekiri ei sisaldaks tõenäoliselt siiski kõiki prügilaid, mille saneerimist komisjon käesolevas menetluses nõuab. Itaalia esitas nimelt Euroopa Kohtu nõudmisel nimekirja komisjoni poolt loetletud 71 prügilast, mis ei olnud kohtuasjas C-135/05 toimunud menetluse esemeks.

75. Komisjon ei väida, et neid prügilaid on kohtuasjas C-135/05 toimunud menetluses nimetatud. Sõnaselgelt märgib ta ainult kahte prügilat, mille olemasolu üle vaieldakse.[36] Komisjoni märkustest ilmneb aga kahtlematult tema kindel seisukoht, et ka ülejäänud 69 prügilat tuleb saneerida. Nendest prügilatest asuvad 44 prügilat maakondades, mida metsaamet oli kontrollinud, ülejäänud 25 prügilat asuvad maakondades, mille suhtes metsaamet ei ole pädev, enamik neist Sitsiilias ja Sardiinias. Seetõttu on kaheldav, et kohtuasjas C-135/05 toimunud menetluses on komisjon eelkõige viimati mainitud prügilaid nimetanud.

76. Kohtuotsuses komisjon *vs.* Itaalia (EU:C:2007:250) ei ole Euroopa Kohtu eesmärk siiski just nimelt sedastada, kas ja kuidas on teatavaid prügilaid selles menetluses nimetatud. Itaalia oli nimelt kohtuasjas C-135/05 juba edutult ette heitnud komisjoni poolt väidetud rikkumise üldist ja määratlemata olemust. Euroopa Kohus rõhutas siiski, et komisjoni hagi esemeks võib olla üldine haldustava, kui see põhjustab

36 — Vt eespool punkt 46.

liidu õiguse korduvat ja kestvat rikkumist.[37] Seda arvestades sedastas ta selle kohtuotsuse punktis 45 sõnaselgelt, et Itaalia on üldiselt ja kestvalt rikkunud jäätmeid käsitlevatest õigusnormidest tulenevaid kohustusi. Euroopa Kohus ei põhjendanud erinevaid rikkumisi kirjeldatud juhtumite ulatusliku analüüsiga, vaid piirdus sellega, et esitada näitena viiteid olukorrale teatavates maakondades.[38]

77. Järelikult läheb kohtuotsuses komisjon *vs.* Itaalia (EU:C:2007:250) tehtud sedastus, et rikutud on liidu õigusnorme, eelkõige jäätmedirektiivi artikleid 4 ja 8 ning ohtlike jäätmete direktiivi artikli 2 lõiget 1, kaugemale Euroopa Kohtule esitatud üksikjuhtumitest.[39] Sedastust tuleb pigem mõista nii, et Itaalia ei ole kogu oma territooriumil pikemat aega võtnud vajalikke meetmeid ebaseaduslike prügilate saneerimiseks, st selleks, et ebaseaduslikult ladestatud jäätmed vastavalt nimetatud sätetele nõuetekohaselt kõrvaldada. Selle ebakoha juured peituvad selles, et Itaalia ei ole näinud piisavalt vaeva, et takistada ebaseaduslike prügilate kasutamist.

78. Küsitav on siiski, mil määral saab see, et on tuvastatud üldine ja kestev rikkumine, mis ei piirdu Euroopa Kohtule (näitena) esitatud üksikjuhtumitega, kohustada liikmesriiki võtma ELTL artikli 260 lõike 1 alusel meetmeid, mida saab artikli 260 lõike 2 kohaselt täide viia.

79. Kui ELTL artikli 260 kohaldamine nõuaks samasugust määratletust nagu täitedokument, siis oleks tõenäoliselt välistatud kohtuotsuse komisjon *vs.* Itaalia (EU:C:2007:250) täitmine osas, mis puudutab prügilate saneerimist. Rahalisi nõudeid puudutavate täitedokumentide suhtes EMÜ asutamislepingu artiklite 192 ja 187 tähenduses (nüüd ELTL artiklid 280 ja 299) välistas Euroopa Kohus isegi hoolimata ümberarvestuse võimalusest, et nendes kasutatakse tollal veel eksisteerinud Euroopa arvestusühikuid, kuna täitedokumente saab täitmisele pöörata ainult liikmesriigi valuutas.[40] Kui aga kohtuasjas C-135/05 tehtud otsuses ega menetlustoimikus ei ole selgelt nimetatud, milliseid konkreetseid prügilad tuleb saneerida, näib täitmisele pööramine olevat välistatud.

80. ELTL artiklile 260 ei saa siiski samu nõudeid esitada.[41] See tuleneb juba sellest, et ELTL artikli 258 alusel täitmisele kuuluvad kohtuotsused on ainult tuvastavat laadi. Peale kohtukulude jaotuse otsuse need seetõttu just nimelt ei sisalda konkreetseid meetmeid, mida liikmesriik peab võtma, et lõpetada liidu õigusest tulenevate kohustuste tuvastatud rikkumine. Pigem jätavad need kohtuotsused liikmesriigile üldjuhul märkimisväärse kaalutlusruumi nende täitmisel.

81. Kriteeriumiks peaks seetõttu pigem olema õiglase kohtumõistmise põhimõte, millest peab kasu saama iga pool ühenduse kohtus toimuvas menetluses, sõltumata selle isiku õiguslikust staatusest.[42] Et täita nõudeid, mis tulenevad õigusest õiglasele kohtulikule arutamisele, on nimelt oluline, et pooled oleksid tutvunud nii faktiliste kui ka õiguslike asjaoludega, mis on menetluse tulemuse suhtes määravad, ja saaksid võistluslikult nende üle vaielda.[43] Seetõttu peab iga kohtuotsus olema põhjendatud, selleks et kostjal oleks võimalik mõista tema süüdistamise põhjusi.[44] Põhjendamiskohustuse ulatus võib aga sõltuda asjaomase kohtuotsuse laadist ja seda tuleb analüüsida, lähtudes menetlusest tervikuna ja arvestades kõiki asjaolusid, võttes arvesse selle kohtuotsusega kaasnevaid menetluslikke tagatisi.[45]

37 — Kohtuotsus komisjon *vs.* Itaalia (EU:C:2007:250), punktid 18–22.

38 — Punkt 32 ja punktid 39–44.

39 — Vt kohtuotsus komisjon *vs.* Saksamaa (C-160/08, EU:C:2010:230, punkt 110).

40 — Kohtuotsus Société anonyme Générale sucrière *vs.* komisjon (41/73, 43/73 ja 44/73, EU:C:1977:41, punktid 14 ja 15).

41 — Vt kohtuotsus komisjon *vs.* Prantsusmaa (C-304/02, EU:C:2005:444, eelkõige punkt 91).

42 — Vt selle kohta kohtuotsus komisjon *vs.* Iirimaa jt (C-89/08 P, EU:C: 2009:742, punkt 53).

43 — Kohtuotsus komisjon *vs.* Iirimaa jt (C- 89/08 P, EU:C:2009:742, punkt 56).

44 — Kohtuotsus Trade Agency (C-619/10, EU:C:2012:531, punkt 53).

45 — Kohtuotsus Trade Agency (C-619/10, EU:C:2012:531, punkt 60).

82. Osaliselt seostatakse põhjendamisele esitatavad nõuded kohtuotsuse vaidlustamise võimalusega, mis ei ole liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluses asjakohane.[46] Aga ka liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluses peab kohtuotsus olema igatahes piisavalt selge, et asjaomane liikmesriik saaks kindlaks teha, millised puudused peab ta kõrvaldama. Samuti peab ta olema võimeline komisjoni ees kohtuotsuse täitmist kaitsma.

83. Sedastuste määratletusele esitatavad nõuded ei või siiski viia selleni, et üldise ja kestva praktika tuvastamine ei nõua kohtuotsuse täitmist. Vastasel juhul võetakse sedalaadi sedastustelt, mille võimalust Euroopa Kohus väljakujunenud kohtupraktikas tunnustab,[47] nende kasulik mõju. Need oleksid veel ainult puht deklaratiivsed.

84. Vajadus teha pigem abstraktseid sedastusi ilma kõiki konkreetseid üksikjuhtumeid nimetamata tuleneb muu hulgas asjaomase liikmesriigi käitumisest. Liikmesriik lepib nimelt kõigepealt liidu õiguse üldise ja kestva rikkumisega ega teavita esimese kohustuste rikkumise hagi kohtueelsel menetlemisel komisjoni laiaulatuslikult ja täpselt puuduste ulatusest, rikkudes seejuures lojaalse koostöö tegemise kohustust. Kui vaatamata sellele nõuda komisjonilt, et ta nimetaks täpselt liidu õiguse rikkumise, ilma et tal oleks spetsiifilist pädevust iseseisva uurimise läbiviimiseks, et hiljem lõpetamist läbi viia, võimaldaks see liikmesriigil saada liidu õiguse rikkumisest veelgi kasu.

85. Lõpuks on Euroopa Kohus juba vähemalt ühe sarnase juhtumi korral kohaldanud tollal kehtinud EÜ artiklit 228 (nüüd ELTL artikkel 260). Prantsusmaa kohustuste rikkumise tuvastamine kalapüügi ebapiisava kontrolli tõttu puudutas nimelt meetmete kestvat struktuurilist ebapiisavust liidu õiguse kohaldamisel,[48] mille kõrvaldamise meetmed ei olnud samuti konkreetselt kindlaks määratud.

86. Järelikult peab olema piisav, kui liikmesriik saab kohtuotsuse põhjal – vajaduse korral selle tõlgendamise alusel vastavalt Euroopa Kohtu põhikirja artiklile 43 – vajalikud täitmismeetmed kindlaks teha.

87. Kohtuotsus komisjon *vs*. Itaalia (EU:C:2007:250) vastab prügilate saneerimiseks kohustamise osas neile nõuetele. Nagu eespool juba märgitud,[49] sai Itaalia menetlusosalisest liikmesriigina kohtuotsusest ja menetlustoimikust näha, et kohtuotsus laieneb suletud ebaseaduslike prügilate saneerimisele. Nende prügilate puhul pidi tegemist olema prügilatega, mille kasutamist ei olnud Itaalia varasema jäätmedirektiivi artikleid 4, 8 ja 9 ning osaliselt ka ohtlike jäätmete direktiivi artikli 2 lõiget 1 eirates enne seda üldise ja kestva praktika kohaselt takistanud. Seda seetõttu, et nende prügilate saneerimise vajadus on sellise kasutamise tagajärg.[50]

88. Samuti oli Itaalia selle kohustuse ulatusest kogu aeg teadlik. Seetõttu identifitseeris nimetatud liikmesriik suletud prügilad, mida tuleb veel saneerida, juba kohtuasja C-135/05 menetlemisel ja hiljem käesoleva kohtuasja kohtueelsel menetlemisel.

46 — Seda aitab selgitada kohtuotsus Trade Agency (C-619/10, EU:C:2012:531, punktid 53–60).

47 — Vt nt kohtuotsused komisjon *vs*. Prantsusmaa (21/84, EU:C:1985:184, punkt 13); komisjon *vs*. Saksamaa (C-387/99, EU:C:2004:235, punkt 42); komisjon *vs*. Iirimaa (C-494/01, EU:C:2005:250, punkt 28) ja komisjon *vs*. Saksamaa (C-160/08, EU:C:2010:230, punkt 106).

48 — Kohtuotsus komisjon *vs*. Prantsusmaa (C-304/02, EU:C:2005:444, eelkõige punktid 52 ja 60).

49 — Vt eespool punktid 76 ja 77.

50 — Ei tule otsustada, kas komisjon võiks isegi praegu nimetada veel prügilaid või algatada tulevikus ebaseaduslike prügilate tõttu, mille olemasolu ei ole siiani teada, uuesti menetluse ELTL artikli 260 alusel. Kohtuotsus komisjon *vs*. Itaalia (EU:C:2007:250) võiks hõlmata selliseid prügilaid siiski äärmisel juhul siis, kui need on veel nimetatud kohtuotsuses tuvastatud üldise ja kestva ebaseaduslike prügilate kasutamise praktika tagajärg. Uued eraldiseisvad juhtumid, mis on tekkinud hoolimata sellest, et jäätmeid käsitlevaid õigusnorme on põhimõtteliselt nõuetekohaselt täidetud, ja on olemas piisav infrastruktuur, võib seevastu esineda kõikjal ning need ei väljendaks liidu õiguse üldist ja kestvat rikkumist, mida kohtuotsus kritiseeris.

89. Eelkõige tuleneb teabest, mille Itaalia komisjonile esitas, et põhjendatud arvamuses määratud tähtaja lõppemisel 30. septembril 2009 olid veel saneerimata 368[51] kuni 422[52] ebaseaduslikku prügilat. Vastavalt andmetele, mille Itaalia kohtueelses menetluses esitas, sisaldasid neist vähemalt 15,[53] võib-olla ka 23[54] prügilat ohtlikke jäätmeid. Seega ei olnud kohtuotsust prügilate saneerimise osas selleks kuupäevaks veel täidetud. Sellest piisab, et õigustada uut karistusmakse määramist vastavalt ELTL artikli 260 lõikele 2.

c) Tegutsemist jätkavate prügilate uus luba vastavalt prügilate direktiivile

90. Peale selle tuvastati kohtuotsuses komisjon *vs.* Itaalia (EU:C:2007:250), et rikutud on prügilate direktiivi artikli 14 punkte a–c. Neis punktides on sätestatud, millistel tingimustel võivad tegutsemist jätkata prügilad, millele oli antud luba või mida kasutati selle direktiivi ülevõtmise tähtaja lõppemisel, seega 16. juulil 2001.

91. Vastavalt prügilate direktiivi artikli 14 punktile a peab prügila käitaja hiljemalt 16. juuliks 2002 koostama ja esitama pädevatele asutustele kinnitamiseks prügila vastavusse viimise kava. Punkt b näeb ette, et selle alusel teevad pädevad asutused otsuse prügila käitamise jätkamise või sulgemise kohta. Vastavalt punktile c peavad pädevad asutused prügila edasisel käitamisel kinnitama vajalikud tööd prügila vastavusse viimiseks ja kehtestama üleminekuaja hiljemalt kuni 16. juulini 2009.

92. Vastavalt komisjoni esitatud andmetele, mida ei ole vaidlustatud, puudutas see pärast põhjendatud arvamuses määratud tähtaja lõppemist vähemalt 93 prügilat. Need olid 69 prügilat üheksas maakonnas, millest Itaalia teatas komisjonile vastuses põhjendatud arvamusele, ja veel 24 prügilat Apuulia maakonnas, millest Itaalia teavitas komisjoni alles hiljem. Ka selles osas ei olnud kohtuotsust komisjon *vs.* Itaalia (EU:C:2007:250) järelikult tähtaja lõppemisel veel täidetud.

d) Vahekokkuvõte

93. Kuna Itaalia Vabariik ei võtnud 30. septembriks 2009, kui lõppes põhjendatud arvamuses Euroopa Komisjoni poolt määratud tähtaeg, kõiki meetmeid, mis on vajalikud kohtuotsuse komisjon *vs.* Itaalia (EU:C:2007:250) täitmiseks, on ta järelikult rikkunud oma kohustusi, mis tulenevad jäätmedirektiivi artiklitest 4, 8 ja 9, ohtlike jäätmete direktiivi artikli 2 lõikest 1, prügilate direktiivi artiklist 14 ning ELTL artikli 260 lõikest 1.

C. Kohtumenetlus Kreeka vastu

94. Kreeka vastu toimuvas kohtumenetluses on menetluse ese piiritletud kitsamalt kui menetluse ese kohtuasjas Itaalia vastu. Kohtuotsuses komisjon *vs.* Kreeka (EU:C:2005:592) tuvastas Euroopa Kohus ainult varasema jäätmedirektiivi artiklite 4, 8 ja 9 rikkumise.

95. Pooled on ühel meelel selles, et see rikkumine puudutab nii ebaseaduslike prügilate kasutamist kui ka nende saneerimist.

96. Kohustuse täitmise aluseks võetav kuupäev tuleneb 29. oktoobri 2010. aasta täiendavast märgukirjast seisukoha võtmiseks, milles komisjon määras tähtajaks 29. detsembri 2010.

51 — 30. oktoobri 2009. aasta teade.

52 — 1. oktoobri 2009. aasta teade.

53 — 1. oktoobri 2009. aasta teade.

54 — 30. oktoobri 2009. aasta teade.

97. Kuna uue jäätmedirektiivi ülevõtmise tähtaeg oli lõppenud 12. detsembril 2010, sõltub see, kas kohtuotsust komisjon *vs.* Kreeka (EU:C:2005:592) tuleb endiselt täita, asjaolust, kas uus direktiiv võtab üle varasema jäätmedirektiivi artiklid 4, 8 ja 9.

98. See toimub põhimõtteliselt uue jäätmedirektiivi artikli 13, artikli 36 lõike 1, artikli 15 lõike 1 ja artikli 23 abil, mis sisaldavad ainult ebaolulisi muudatusi.

99. Saneerimiskohustust ei sea põhimõtteliselt kahtluse alla ka uue jäätmedirektiivi artikli 2 lõike 1 punkt b. Nimetatud sättega täiendati jäätmeid käsitlevaid õigusnorme nii, et jäätmedirektiivi ei kohaldata maa (*in situ*), sealhulgas välja kaevamata saastunud pinnase suhtes. Ebaseaduslikult ladestatud jäätmed ei ole siiski maa ega asu ka *in situ*, st oma algses olukorras.[55] Vastasel juhul võimaldataks jäätmete ebaseadusliku ladestamise teel kõrvale hiilida jäätmeid käsitlevatest õigusnormidest. Seetõttu võib endiselt nõuda nende jäätmete kõrvaldamist jäätmeid käsitlevate õigusnormide alusel.

100. Järelikult kuulus kohtuotsus komisjon *vs.* Kreeka (EU:C:2005:592) komisjoni määratud tähtaja lõppemisel endiselt täitmisele.

101. Poolte esitatud väidetest ei selgu, millises ulatuses oli kohtuotsust komisjon *vs.* Kreeka (EU:C:2005:592) 29. detsembriks 2010 täidetud. Kreeka teatas siiski kuus kuud hiljem, et kasutusel on veel 82 ebaseaduslikku prügilat ja saneerida tuleb veel 596 suletud prügilat.

102. Kuna Kreeka Vabariik ei võtnud 29. detsembriks 2010, kui lõppes täiendavas märgukirjas seisukoha võtmiseks Euroopa Komisjoni poolt määratud tähtaeg, kõiki meetmeid, mis on vajalikud kohtuotsuse komisjon *vs.* Kreeka (EU:C:2005:592) täitmiseks, on ta rikkunud oma kohustusi, mis tulenevad jäätmedirektiivi artiklitest 4, 8 ja 9 ning ELTL artikli 260 lõikest 1.

D. *Rahalised karistused*

103. Euroopa Kohus peab igas tema menetluses olevas kohtuasjas selle konkreetse juhu asjaoludest ning vajalikust veenvuse ja hoiatavuse määrast lähtudes kindlaks määrama asjakohased rahalised karistused, et tagada algselt rikkumise tuvastanud kohtuotsuse võimalikult kiire täitmine ja ära hoida analoogsete ühenduse õiguse rikkumiste kordumine.[56]

104. Komisjoni ettepanekud ei ole selles osas Euroopa Kohtu jaoks siduvad, vaid kujutavad endast ainult tarvilikku lähtepunkti. Samuti ei ole komisjoni teatistes sisalduvad suunised Euroopa Kohtu jaoks siduvad, vaid need aitavad tagada selle institutsiooni tegevuse läbipaistvust, ootuspärasust ja õiguskindlust.[57]

1. Karistusmakse

105. Karistusmakse määramine vastavalt ELTL artiklile 260 on üldjuhul õigustatud vaid siis, kui Euroopa Kohtu eelneva otsuse täitmata jätmises seisnev rikkumine vältab.[58]

55 — Vt Verwaltungsgericht Aachen'i (Aacheni halduskohus) 16. juuli 2009. aasta määrus (9 L 153/09, Juris, punktid 17–21).

56 — Kohtuotsus komisjon *vs.* Itaalia (C-496/09, EU:C:2011:740, punkt 36).

57 — Kohtuotsused komisjon *vs.* Portugal (C-70/06, EU:C:2008:3, punkt 34); komisjon *vs.* Kreeka (C-369/07, EU:C:2009:428, punkt 112); komisjon *vs.* Itaalia (C-496/09, EU:C:2011:740, punkt 37) ja komisjon *vs.* Belgia (C-533/11, EU:C:2013:659, punkt 64).

58 — Kohtuotsused komisjon *vs.* Prantsusmaa (C-121/07, EU:C:2008:695, punkt 27); komisjon *vs.* Kreeka (C-369/07, EU:C:2009:428, punkt 59); komisjon *vs.* Itaalia (C-496/09, EU:C:2011:740, punkt 42); komisjon *vs.* Hispaania (C-610/10, EU:C:2012:781, punkt 96) ja komisjon *vs.* Luksemburg (C-576/11, EU:C:2013:773, punkt 43).

106. Seetõttu ei õigusta senised sedastused kohtuotsuste ebapiisava täitmise kohta komisjoni määratud tähtaja lõppemisel veel karistusmakse määramist. Pigem tuleb lisaks kontrollida, kas kohtuotsuseid tuleb Euroopa Kohtu otsuse tegemise ajal veel täita.

107. Ka selles mõttes eeldab kohustuste rikkumise jätkumine, et hoolimata jäätmeid käsitlevate õigusnormide vahepealsest muutmisest kehtivad rikutud sätted sisuliselt ka Euroopa Kohtu otsuse tegemise ajal.

108. Kohtumenetluses Kreeka vastu ei muuda see midagi, sest eespool läbi viidud kontrollimisel, kas kohtuotsus oli komisjoni määratud tähtaja lõppemisel täidetud, oli kohaldatav juba uus jäätmedirektiiv.[59]

109. Suurema ulatusega kohtumenetluses Itaalia vastu tuli seevastu siiani arvesse võtta üksnes konsolideeritud jäätmedirektiivi.[60] Selgitustest Kreeka vastu toimunud kohtumenetluses järeldub siiski, et uus jäätmedirektiiv ei sea küsimärgi alla varasemast jäätmedirektiivist tulenevat saneerimiskohustust. Uue jäätmedirektiivi artikkel 35 säilitab ohtlike jäätmete direktiivi artikli 2 lõikes 1 sätestatud kohustuse, sätestades, et artiklis 23 osutatud asutused ja ettevõtjad, st muu hulgas prügilate käitajad, peavad kronoloogilist arvestust ohtlike jäätmete koguse, laadi ja päritolu kohta. Ka selle kohustuse täitmist saab järelikult endiselt nõuda.

a) Kohtuasi C-196/13, komisjon *vs.* Itaalia

110. Selleks et otsustada Itaaliale karistusmakse määramise üle, tuleb kõigepealt kontrollida, millises ulatuses kestab rikkumine komisjoni määratud tähtaja lõppemisel edasi. Järgnevalt tuleb määrata karistusmakse vorm, eelkõige tuleb kindlaks teha, kas see määratakse muutumatu summana või täitmisega proportsionaalselt alaneva summana, ning karistusmakse põhisumma ja lõppemise tingimused.

i) Rikkumiste vältamine

111. Enamikul juhtudel oli rikkumiste vältamine kohtuistungi toimumise ajal faktiliselt vaieldamatu, kuid kahte juhtumit, mille kohta Itaalia vastulauses uut teavet esitab, tuleb veel arutleda.

– Juhtumid, mille üle ei ole vaidlust

112. Itaalia on küll võrreldes põhjendatud arvamuses määratud tähtaja lõppemisega teinud uusi edusamme. Sellest hoolimata on kokkulangevate andmete kohaselt vaja saneerida veel 196 prügilat, st hagis nimetatud 218 prügilat, millest on maha arvatud 20 prügilat, mille vahepealset saneerimist on komisjon tunnustanud,[61] ja kaks prügilat, mida ma järgnevalt käsitlen. Nendest 196 prügilast 13 prügilat sisaldavad komisjoni andmetel, mida ei ole vaidlustatud, ohtlikke jäätmeid.[62] Kohtuistungil valitses üksmeel ka küsimuses, et nüüd vajavad veel ainult kaks prügilat uut luba vastavalt prügilate direktiivile.

59 — Vt eespool punkt 97 jj.

60 — Vt eespool punkt 41.

61 — Komisjoni 13. mai 2014. aasta vastus Euroopa Kohtu järelpärimisele, punkt 8.

62 — Calabria: Firmo/Sciolle; Emilia Romagna: S. Giovanni in Persiceto/V. Samoggia 26 (sito Razzaboni); Lazio: Riano/Piana Perina; Liguuria: Careare/Premara Paleta, La Spezia/Pitelli - discarica Ruffino Pitelli, La Spezia/Pitelli IPODEC ja Lerici/Pertusola; Lombardia: Mantova/Valdaro; Zanica/Ex cava Cuter; Marche: Ascoli Piceno/SGL Carbon; Piemonte: Serravalle Scrivia/La Luminosa; Umbria: Gualdo Tadino/Vigna Vecchia; Sitsiilia: Priolo Gargallo/Penisola Magnisi.

– Kaks vaidlusalust juhtumit

113. Materas ja Altamura Sgarrones Apuulia ja Basilicata vahelisel piiril asuva nn metsiku prügila ja Calabria maakonnas Malderitis asuva endise kommuunile kuuluva prügila juhtumid vajavad siiski veel arutamist.

114. Nagu eespool juba märgitud,[63] oli Itaalia need prügilad küll veel kostja vastuses[64] ilma sulgemise kuupäeva märkimata oma nimekirjadesse kandnud ja märkinud seal isegi kavandatud saneerimismeetmed. Vastulauses[65] selgitas Itaalia siiski, et Materas ja Altamura Sgarrones ei leidu kohapeal läbi viidud hiljutiste kontrollimiste kohaselt ühtki endist prügilat. Calabria maakonnas Malderitis väidetavalt asuva prügila kohta teatas Itaalia, et seal ladestati minevikus tõepoolest jäätmeid, mis on siiski juba kaua aega tagasi kõrvaldatud.

Ebaseaduslike prügilate kasutamise jätkamine

115. Komisjon heidab Itaaliale küll ette, et mõlemas nimetatud kohas jätkatakse ebaseaduslike prügilate kasutamist, kuid Itaalia väitis juba kostja vastuses, et sel kuupäeval ei kasutatud enam *ühtegi* ebaseaduslikku prügilat, mida käesolevas menetluses käsitletakse.

116. Seetõttu peab komisjon nende prügilate kasutamist tõendama. Ta tugineb sellele, et Itaalia ei ole teatanud prügilate sulgemise kuupäeva.

117. Andmete puudumine sulgemiskuupäeva kohta ei tõenda siiski, et mõlemas kohas jätkatakse ebaseaduslike prügilate kasutamist.

118. Kuna komisjon ei esita ebaseaduslike prügilate kasutamise kohta Materas ja Altamura Sgarrones ning Calabria maakonnas Malderitis uusi tõendeid, tuleb hagi selles osas jätta rahuldamata.

Mõlema prügila saneerimise vajadus

119. Vaidlus mõlema juhtumi üle puudutab siiski ka prügilate saneerimise kohustust.

120. Seda, et Materas ja Altamura Sgarrones ning Calabria maakonnas Malderitis vajasid endised ebaseaduslikud prügilad saneerimist, möönis Itaalia kostja vastuses ja kohtueelses menetluses. Itaalia uus väide puudutab seevastu seda, et mõlemad nimetatud juhtumid on ekslikult endiste ebaseaduslike saneerimist vajavate prügilate nimestikus. Järelikult on tegemist kaitse muutmisega.

121. Euroopa Kohtu kodukorra artikli 127 lõike 1 kohaselt on menetluse käigus uute väidete esitamine keelatud, välja arvatud juhul, kui need tuginevad faktilistele ja õiguslikele asjaoludele, mis on tulnud ilmsiks menetluse käigus.

122. Itaalia tugineb sellistele faktilistele asjaoludele. Seda seetõttu, et teave selle kohta, et mõlemad prügilad olid tegelikult valesti kantud saneerimisele kuuluvate prügilate nimekirja, põhineb kohapealsetel kontrollidel, mis viidi läbi *pärast seda*, kui kostja oli esitanud vastuse hagile.[66]

63 — Vt eespool punktid 46–49.

64 — Kostja vastuse lisa 2, punktid 34 ja 74.

65 — Punkt 14.

66 — Selles suhtes erineb see väide kohtuotsuses komisjon *vs.* Malta (C-351/09, EU:C:2010:815, punktid 23 ja 24) tagasi lükatud väitest, mis oli olemas juba enne seda, kui kostja esitas vastuse hagile.

123. Sellest uuest teabest ilmneb küll lõpuks Itaalia viivitus asjaolude õigeaegsel täielikul väljaselgitamisel, mida nõuab eelkõige kohustus teha komisjoniga lojaalset koostööd. Kodukorra artikli 127 lõige 1 ei välista siiski väidete muutmist juba siis, kui uued faktilised asjaolud oleksid pidanud olema varem teada.

124. Selline suuremeelsus uute väidete esitamise suhtes on vähemalt käesolevas kohtuasjas ka mõistlik. Kui Euroopa Kohus peaks vaatamata uue väite esitamisele tuvastama, et nende kahe juhtumi puhul on Itaalia rikkunud oma kohustusi, oleks kohtuotsuse täitmine selles osas praktikas väga raske. Kuidas peaks Itaalia tõendama, et need väidetavad prügilad saneeriti, kui neid tegelikult (enam) olemas ei ole?

125. Seetõttu on see uus argument vastuvõetav.

126. Vastulauses tuginetakse uutele tõenditele – või vähemalt täiendavate tõendite esitamise pakkumisele –, nimelt hiljutiste kohapealsete kontrollide tulemustele. Vastavalt kodukorra artikli 128 lõikele 1 võib sel ajal veel esitada täiendavaid tõendeid või pakkuda nende esitamist, kui tõendite hilist esitamist põhjendatakse. Ka see tingimus on täidetud, kuna hilinemise põhjus seisneb selles, et see teave sai teatavaks alles hiljutise kontrolli tulemusel.

127. See väide võis komisjoni üllatada, kuid tal oleks olnud võimalik taotleda Euroopa Kohtult kontrolli läbiviimiseks sobivat tähtaega.

128. Itaalia uus väide on kokkuvõttes ka põhjendatud.

129. Itaalia väide näib küll komisjoni rõhutatud vastuolu tõttu varasema väitega esmapilgul vähe veenev, eelkõige osas, mis puudutab kavandatud saneerimismeetmeid. Seda seetõttu, et võib pidada ootuspäraseks, et saneerimismeetmeid kavandatakse ainult siis, kui saneerimist vajavad prügilad on tegelikult olemas.

130. Teisest küljest ei ole mõistetav, miks peaks Itaalia esitama Euroopa Kohtule ja komisjonile selles menetlusstaadiumis teadlikult vale teavet kahe üksikjuhtumi kohta ligi 200 konkreetse juhtumi hulgast, mida saaks eeldatavasti suhteliselt kergelt ümber lükata. Väga vähese vaevaga saaks näiteks hinnata asjaomase piirkonna satelliidipilte ja ka kohapealne vaatlus ei nõuaks ülemääraseid jõupingutusi. Komisjon ei ole siiski püüdnud sellist tõendit hankida, et Itaalia uut väidet ümber lükata.

131. Peale selle ei näi olevat välistatud, et liikmesriik, kes peab seoses mitmesaja ebaseadusliku prügilaga läbi töötama jäätmeid käsitlevate liidu õigusnormide rikkumisi, on teatava arvu juhtumeid valesti registreerinud ja avastab need eksimused alles suhteliselt hilja. Vastavalt sellele aktsepteeris komisjon kohtueelses menetluses, eriti seoses vastusega põhjendatud arvamusele, teated sedalaadi ekslikest registreerimistest ja nende nimekirjadest kustutamise.

132. Seega ei piisa komisjoni viitest vastuolule varasemate teatistega, et Itaalia väidet ümber lükata.

133. Kuna liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi puhul peab komisjon tõendama väidetavat liikmesriigi kohustuste rikkumist[67] ja ta ei esita selle kohta uusi väiteid, ei ole seega võimalik tuvastada, et Materas ja Altamura Sgarrones ning Calabria maakonnas Malderitis asuvad endised saneerimist vajavad ebaseaduslikud prügilad.

134. Ka selles küsimuses tuleb komisjoni hagi kohtuasjas C-196/13 järelikult jätta rahuldamata.

67 — Kohtuotsus komisjon *vs.* Itaalia (C-179/06, Altamura, EU:C:2007:578, punkt 37).

– Vahekokkuvõte

135. Kuna kohtuotsust komisjon *vs.* Itaalia (EU:C:2997:250) ei olnud aga hoolimata neist kahest üksikjuhtumist kohtuistungi ajaks olulises osas ikka veel täielikult täidetud, on Itaalia kohustamine karistusmakse tasumiseks põhimõtteliselt sobiv rahaline meede, et ajendada teda võtma vajalikke meetmeid, selleks et lõpetada tuvastatud kohustuste rikkumine ning tagada kohtuotsuse täielik täitmine.[68]

ii) Karistusmakse vorm – muutumatu või alanev?

136. Mis puudutab karistusmakse vormi, siis kerkib küsimus, kas perioodiliselt tasumisele kuuluv karistusmakse tuleb määrata muutumatu summa kujul, mida Itaalia tasub niikaua, kuni ta on täielikult täitnud kohtuotsuse komisjon *vs.* Itaalia (EU:C:2007:250). Komisjoni ettepanekul on selle alternatiiviks alanev summa, mida vähendatakse proportsionaalselt kohtuotsuse täitmisega.

137. Muutumatu summa poolt räägib see, et täitmisele kuuluvas kohtuotsuses ei tuvastanud Euroopa Kohus üksikute rikkumiste kogumit, vaid ühe üldise ja kestva kohustuste rikkumise. Üheleainsale rikkumisele vastaks üks kindel karistusmakse.

138. Sellele tuleb siiski vastu väita, et see rikkumine väljendub erinevates konkreetsetes asjaoludes, mis nõuavad iga kord individuaalseid meetmeid kohtuotsuse täitmiseks. Ligikaudne jaotus tuleneb juba sellest, et ühest küljest nõuab jäätmedirektiivi artiklite 4 ja 8 ning ohtlike jäätmete direktiivi artikli 2 lõike 1 rikkumine suletud ebaseaduslike prügilate saneerimist ja teisest küljest nõuab prügilate direktiivi artikli 14 rikkumine uut luba prügilate jaoks, mille käitamist jätkatakse. Mõlemast aspektist nõuab iga üksik asjaomane prügila individuaalseid meetmeid. Juba selline kohtuotsuse täitmise kohustuse struktureerimine annab märku sellest, et tuleb määrata otsuse täitmisega proportsionaalselt alanev summa.[69]

139. Tähtsam on siiski see, et ainult viimati nimetatud toimimisviis tagab, et tasumisele kuuluv karistusmakse on vastavuses kohtuotsuse komisjon *vs.* Itaalia (EU:C:2007:250) edaspidise mittetäieliku täitmisega. Muutumatu summa, mis vastab kohtuotsuse täitmise seisule karistusmakse määramise ajal, ei vastaks nimelt pärast Itaalia uusi edusamme otsuse täitmisel juhtumi erilistele asjaoludele ega oleks seega tuvastatud rikkumise suhtes proportsionaalne.[70] Vastavalt proportsionaalsuse põhimõttele, mis kuulub liidu õiguse üldpõhimõtete hulka, ei tohi liidu institutsioonide tegevus minna kaugemale sellest, mis on asjaomaste õigusnormidega seatud õiguspäraste eesmärkide saavutamiseks sobiv ja vajalik, ning juhul, kui on võimalik valida mitme sobiva meetme vahel, tuleb rakendada kõige vähem piiravat meedet, ning tekitatud piirangud peavad olema vastavuses seatud eesmärkidega.[71]

140. Sel põhjusel on Euroopa Kohus juba kolmes kohtuotsuses määranud samasuguse struktuuriga rikkumiste korral alanevad karistusmaksed. Need otsused puudutasid arvukate veekogude suplusvee kvaliteeti,[72] suure arvu abisummade tagasinõudmist[73] ja elanike liitumist veepuhastusseadmetega.[74]

68 — Vt kohtuotsused komisjon *vs.* Itaalia (C-496/09, EU:C:2011:740, punkt 45); komisjon *vs.* Hispaania (C-610/10, EU:C:2012:781, punkt 114) ja komisjon *vs.* Luksemburg (C-576/11, EU:C:2013:773, punkt 45).

69 — Vt kohtuotsused komisjon *vs.* Hispaania (C-278/01, EU:C:2003:635, punkt 50); komisjon *vs.* Itaalia (C-496/09, EU:C:2011:740, eelkõige punkt 51) ja komisjon *vs.* Belgia (C-533/11, EU:C:2013:659, punkt 73) ning juba kohtujuristi ettepanek, Ruiz-Jarabo Colomer, kohtuasi komisjon *vs.* Kreeka („Kouroupitos", C-387/97, EU:C:1999:455, punkt 104).

70 — Vt kohtuotsused komisjon *vs.* Hispaania (C-278/01, EU:C:2003:635, punktid 48 ja 49) ning komisjon *vs.* Itaalia (C-496/09, EU:C:2011:740, punkt 49).

71 — Kohtuotsused Jippes jt (C-189/01, EU:C:2001:420, punkt 81); S.P.C.M. jt (C-558/07, EU:C:2009:430, punkt 41) ja Afton Chemical (C-343/09, EU:C:2010:419, punkt 45).

72 — Kohtuotsus komisjon *vs.* Hispaania (C-278/01, EU:C:2003:635).

73 — Kohtuotsus komisjon *vs.* Itaalia (C-496/09, EU:C:2011:740).

74 — Kohtuotsus komisjon *vs.* Belgia (C-533/11, EU:C:2013:659).

141. Viimases seda liiki kohtumenetluses määras Euroopa Kohus siiski, hoolimata kohustuse sama struktuuriga rikkumisest, seoses mitme veepuhastusseadme ehitamisega ja vaatamata komisjoni vastavale nõudele [75] muutumatu karistusmakse. [76]

142. See juhtum ei iseloomusta põhimõttelise tähendusega loobumist kohtupraktikast, mille kohaselt tuleb sobivatel juhtudel määrata alanev karistusmakse, siiski juba seetõttu, et Euroopa Kohus ei põhjenda varasemast kohtupraktikast kõrvalekaldumist. See ei oleks olnud vajalik mitte üksnes komisjoni ettepaneku tõttu, vaid ka seetõttu, et ainult üks kuu varem oli Euroopa Kohus samuti määranud alaneva karistusmakse. [77] Seetõttu saab viimane kohtuotsus põhineda äärmisel juhul konkreetse juhtumi eriliste asjaolude hindamisel, mida ei ole avaldatud.

143. Käesolevas kohtuasjas ei ilmne seevastu asjaolusid, mis nõuaksid muutumatu karistusmakse määramist, mis ei vähene vastavalt proportsionaalsuse põhimõttele sedamööda, kuidas kohtuotsust edaspidi täidetakse.

144. Eelkõige ei anna võimalikud puudujäägid Itaalia koostöös komisjoniga põhjust määrata muutumatut karistusmakset. Itaalia edastatud teave oli küll osaliselt ebatäielik või vastuoluline. Lojaalse koostöö kohustuse sedalaadi rikkumisi arvestab Euroopa Kohus üldjuhul siiski põhisumma suuruse arvutamisel, kusjuures ta lähtub asjaomase liikmesriigi suhtumisest. [78]

145. Seevastu avaldaks puudulik koostöö karistusmakse rakendamise etapis automaatselt negatiivset mõju liikmesriigile. Saneerimist või prügilaloa uuendamist saab nimelt tunnustada alles siis, kui liikmesriik on edastanud kogu teabe, mis on selle väite kontrollimiseks vajalik. [79] Kui liikmesriik edastab ebatäieliku teabe ja/või hilineb teabe edastamisega, tuleb karistusmakset järelikult tasuda kauem kui vaja.

146. Seega tuleks määrata alanev karistusmakse.

147. Nagu teeb ettepaneku komisjon, tuleks karistusmakse vähendamisel arvesse võtta mitmesuguste rikkumise osade erinevat kvaliteeti, st eelkõige ohtu keskkonnale. Sellele vastavalt on kõige väiksem oht seotud 183 saneerimist vajava suletud ebaseadusliku prügilaga, kus ei ole ohtlikke jäätmeid. Nende puhul peaks koefitsient olema 1. Mõlemad prügilad, mis vajavad uusi lube, on seotud suuremate ohtudega, kuna tegemist on kasutuses olevate suurte rajatistega, kuigi on igatahes ebaselge, kas prügilate direktiivi sätteid on täielikult järgitud. Nende puhul peaks koefitsient olema 2. Kõige ohtlikumad on 13 saneerimist vajavat suletud ebaseaduslikku prügilat, mis sisaldavad ohtlikke jäätmeid, kuna neist jäätmetest lähtub eriti tõsine oht keskkonnale. Nende prügilate puhul tuleks seega koefitsiendiks määrata 3. Kui korrutada asjaomaste prügilate arv vastavate koefitsientidega ja need tulemused liita, siis saadakse summaks 226.

iii) Baassumma

148. Kaalutlusõigust teostades on Euroopa Kohtu ülesanne määrata karistusmakse kindlaks selliselt, et see oleks ühelt poolt asjaoludele vastav ning teiselt poolt proportsionaalne tuvastatud rikkumise ja asjaomase liikmesriigi maksevõimega. Rikkumise hindamisel peab Euroopa Kohus liidu õiguse ühetaoliseks ja tõhusaks kohaldamiseks tagama karistusmakse sunnijõu, võttes selleks üldjuhul arvesse

75 — Kohtuotsus komisjon *vs.* Luksemburg (C-576/11, EU:C:2013:773, punktid 48-50). Veelgi uuemas kohtuotsuses komisjon *vs.* Portugal (C-76/13, EU:C:2014:2029, punkt 74) rahuldamata jäetud asjaomase liikmesriigi taotlus puudutas seevastu rikkumist, mis ei olnud hõlpsasti jagatav.

76 — Kohtuotsus komisjon *vs.* Luksemburg (C-576/11, EU:C:2013:773, punkt 54).

77 — Kohtuotsus komisjon *vs.* Belgia (C-533/11, EU:C:2013:659).

78 — Kohtuotsused komisjon *vs.* Prantsusmaa (C-121/07, EU:C:2008:695, punkt 62); komisjon *vs.* Hispaania (C-610/10, EU:C:2012:781, punkt 141) ja komisjon *vs.* Luksemburg (C-576/11, EU:C:2013:773, punkt 58).

79 — Vt selle kohta kohtuotsus komisjon *vs.* Itaalia (C-496/09, EU:C:2011:740, punktid 50–55).

selliseid kriteeriume nagu rikkumise kestus, selle raskusaste ning asjaomase liikmesriigi maksevõime. Nende kriteeriumide kohaldamisel peab Euroopa Kohus arvestama eelkõige täitmata jätmise tagajärgi avalikele huvidele ja erahuvidele ning seda, kui kiireloomuline on vajadus, et asjaomane liikmesriik täidaks oma kohustusi. [80]

149. Komisjon märgib, et iga päeva eest tasumisele kuuluv karistusmakse tuleb arvutada nii, et kõigi liikmesriikide jaoks ühesugune karistusmakse baassumma, nimelt 640 eurot päevas, mis on korrutatud raskuskoefitsiendiga 8 (skaalal 1–20), korrutatakse kestuskoefitsiendiga, mis käesoleval juhul on 3 (skaalal 1–3) ja Itaalia maksevõimet väljendava teguriga „n", mis on 16,72. Niisuguse meetodi alusel saadud summa on 256 819,20 eurot iga päeva eest.

150. See ettepanek on küll hea lähtepunkt, kuid seda tuleb veel täpsemalt arutada.

151. Kõigepealt tuleks karistusmakse arvutamisel kasutada ajakohastatud andmeid, mille komisjon on esitanud 21. novembri 2013. aasta teatises. [81] Seda seetõttu, et selle liikmesriigi maksevõimet, st inflatsiooni ja SKT hiljutist arengut tuleb arvesse võtta sellisena, nagu see tuleneb viimastest Euroopa Kohtule hindamiseks esitatud majandusnäitajatest. [82] Sellele vastavalt on baassumma 650 eurot ja maksevõime koefitsient 16,57.

152. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb rikkumise kestust hinnata Euroopa Kohtul, kusjuures ta peab lähtuma hetkest, mil ta hindab asjaolusid, mitte hetkest, mil komisjon kohtusse pöördub. [83]

153. Kuna Itaalia Vabariik tõepoolest möönis, nagu on märgitud käesoleva ettepaneku punktis 112, et ta ei ole lõpetanud kohustuse rikkumist, jättes täitmata kohtuotsuse komisjon *vs.* Itaalia (EU:C:2007:250), vältas kõnealune liikmesriigi kohustuse rikkumine üle seitsme aasta. Riigiabi tagasinõudmise suhtes pidas Euroopa Kohus seda „märkimisväärselt pikaks" ajaks. [84]

154. Peale selle tuvastati kohtuotsuses komisjon *vs.* Itaalia (EU:C:2007:250) selliste jäätmeid käsitlevatest õigusnormidest tulenevate kohustuste üldine ja kestev rikkumine, mis kehtisid osaliselt juba alates esimese jäätmedirektiivi ülevõtmise tähtaja lõppemisest, seega alates 1977. aastast, ning prügilate direktiivi puhul vähemalt alates 2002. aastast. Seetõttu tuleks arvesse võtta ka seda, et käesolevas kohtuasjas on tegemist puudustega, mis on kestnud erakordselt pikka aega. [85]

155. Teisest küljest tuleb tunnistada, et eelkõige suletud ebaseaduslike prügilate saneerimine võib olla väga kulukas ning seejuures on põhimõtteliselt õigustatud prioriteetide seadmine, et esmajoones käsitleda eriti suurt ohtu keskkonnale.

156. Sellele vastavalt on küll asjakohane, et komisjon teeb ettepaneku määrata rikkumise kestuse koefitsiendiks 3, mis on kõige suurem koefitsient komisjoni süsteemis. Selle raamistiku lõhkumine ja veelgi suurema koefitsiendi määramine ei ole siiski vajalik. [86]

157. Lõpuks kujutab endast kõige suuremat väljakutset rikkumise raskuse hindamine.

80 — Kohtuotsused komisjon vs. Kreeka (C-369/07, EU:C:2009:428, punktid 114 ja 115); komisjon *vs.* Itaalia (C-496/09, EU:C:2011:740, punktid 56 ja 57); komisjon *vs.* Hispaania (C-610/10, EU:C:2012:781, punktid 118 ja 119) ning komisjon *vs.* Luksemburg (C-576/11, EU:C:2013:773, punktid 46 ja 47).

81 — C(2013) 8101 final, http://ec.europa.eu/eu_law/docs/docs_infringements/c_2013_8101_en.pdf.

82 — Vt kohtuotsused komisjon *vs.* Kreeka (C-407/09, EU:C:2011:196, punkt 42); komisjon *vs.* Hispaania (C-610/10, EU:C:2012:781, punkt 131) ja komisjon *vs.* Iirimaa (C-279/11, EU:C:2012:834, punkt 78).

83 — Kohtuotsused komisjon *vs.* Kreeka (C-369/07, EU:C:2009:428, punkt 116); komisjon *vs.* Itaalia (C-496/09, EU:C:2011:740, punkt 58) ja komisjon *vs.* Hispaania (C-610/10, EU:C:2012:781, punkt 120).

84 — Kohtuotsus komisjon *vs.* Itaalia (C-496/09, EU:C:2011:740, punkt 59).

85 — Vt kohtuotsused komisjon *vs.* Hispaania (C-610/10, EU:C:2012:781, punkt 122) ja komisjon *vs.* Iirimaa (C-374/11, EU:C:2012:827, punkt 38).

86 — Vt selle võimaluse kohta kohtuotsus komisjon *vs.* Prantsusmaa (C-177/04, EU:C:2006:173, punkt 71).

158. Selles osas tuleneb kohtupraktikast, et kui Euroopa Kohtu otsuse täitmata jätmine võib kahjustada keskkonda, mille kaitsmine on üks liidu poliitika eesmärk, nagu nähtub ELTL artiklist 191, on sellise rikkumise puhul tegemist eriti raske rikkumisega.[87] Euroopa Kohus on ka juba märkinud, et jäätmeid käsitlevate õigusnormide eiramise pikk kestus muudab rikkumise veelgi raskemaks,[88] kuigi seda asjaolu on arvestatud juba rikkumise kestuskoefitsiendi määramisel ning seega võetaks seda kahekordselt arvesse.

159. Lisaks ei ole tegemist eraldi üksikjuhtumitega, vaid üldise praktikaga. Kui komisjon oleks kõik juhtumid ühekaupa Euroopa Kohtu ette toonud, oleks olnud arusaadav, kui teha iga saneerimisele kuuluva või uut luba vajava prügila suhtes ettepanek määrata raskuskoefitsiendiks vähemalt 1, mis annaks summaks vähemalt 198. Juba kõige esimeses karistusmakse määramise menetluses tegi komisjon ettepaneku määrata üheainsa ebaseadusliku prügila käitamise eest, kuhu oli ladestatud ka ohtlikke jäätmeid, raskuskoefitsiendiks koguni 6.[89]

160. Kui teha kohtuotsuse täitmisel, mis käsitleb üldist praktikat seoses sadade konkreetsete juhtumitega, ettepanek määrata raskuskoefitsiendiks 8, selle asemel et määrata koefitsiendiks 198 või veelgi suurem koefitsient, vastab see seega „mahupõhisele allahindlusele",[90] mille õigustatuses võiks kahelda. Teisalt ei seisne karistusmakse eesmärk kahju hüvitamises või asjakohases karistamises.[91] Pigem tuleb toetada esimese kohtuotsuse täitmist ning takistada uusi rikkumisi. Järelikult võib olla õigustatud, kui raskuskoefitsienti ei suurendata lineaarselt vastavalt asjaomaste juhtumite arvule.

161. Igal juhul tuleb lugeda Itaaliale kasuks seda, et käesolev kohtuasi – vastupidi komisjoni nõudele – ei puuduta enam ebaseaduslike prügilate käitamist, vaid veel ainult nende saneerimist ja uue loa andmist prügilatele, mille käitamist jätkatakse vastavalt prügilate direktiivile. Mõlemas valdkonnas on võrreldes ajaga, mil tehti kohtuotsus komisjon *vs.* Itaalia (EU:C:2007:250), lõppes põhjendatud arvamuses ette nähtud tähtaeg ja esitati hagi, märgata olulisi edusamme. Sellest saab teha järelduse, et vajadus Itaaliale karistusmakse abil survet tugevdada ei ole väga suur.

162. Seetõttu pean ma vajalikuks vähendada tunduvalt raskuskoefitsienti 8, milleks tegi ettepaneku komisjon, nimelt koefitsiendile 5.

163. Kui korrutada baassumma 650 eurot maksevõimet väljendava teguriga „n", mis on 16,57, raskuskoefitsiendiga 5 ja kestuskoefitsiendiga 3, siis saadakse päevapõhise karistusmakse suuruseks 161 557,50 eurot.

164. Karistusmakse järkjärgulise vähendamise lihtsustamiseks, võttes arvesse üksikute rikkumiste osakaalu, teen ma ettepaneku ümardada see summa 158 200 eurole. See summa jagub üksikute rikkumiste kaalutud summaga, mis on nimelt 226.[92] Niipea kui on saneeritud üks suletud ebaseaduslik prügila, mis sisaldab ohtlikke jäätmeid, saab seda summat vähendada 2100 euro võrra, pärast iga muu prügila saneerimise lõppu 700 euro võrra ja pärast uue loa andmist prügilale, mille kasutamist jätkatakse vastavalt prügilate direktiivile, 1400 euro võrra. Pärast seda, kui on täielikult lõppenud kohtuotsuse komisjon *vs.* Itaalia (EU:C:2007:250) osas toimunud üksikud rikkumised, mida on käesolevas kohtuasjas arutatud, ei tuleks sellele vastavalt enam karistusmakset tasuda.

87 — Kohtuotsus komisjon *vs.* Kreeka („Kouroupitos", C-387/97, EU:C:2000:356, punkt 94), komisjon *vs.* Prantsusmaa (C-121/07, EU:C:2008:695, punkt 77), komisjon *vs.* Iirimaa (C-279/11, EU:C:2012:834, punkt 72) ja komisjon *vs.* Belgia (C-533/11, EU:C:2013:659, punkt 56).

88 — Kohtuotsus komisjon *vs.* Iirimaa (C-374/11, EU:C:2012:827, punkt 38).

89 — Kohtujuristi ettepanek, Ruiz-Jarabo Colomer, kohtuasi komisjon *vs.* Kreeka („Kouroupitos", C-387/97, EU:C:1999:455, punkt 101).

90 — Karistusmakse asemel, mis on komisjoni ettepaneku kohaselt 256 819,20 eurot iga päeva kohta, oleks juhul, kui raskuskoefitsient on 198, summaks 6 356 275,20 eurot päevas.

91 — Vt kohtuotsus komisjon *vs.* Prantsusmaa (C-304/02, EU:C:2005:444, eelkõige punkt 91).

92 — Vt eespool käesoleva ettepaneku punkt 147.

165. Kui Itaalia lõpetab kuni kohtuotsuse tegemiseni järgmised rikkumised, peaks ta rikkumise lõppemist vahetult komisjonile tõendama. Siis väheneks karistusmakse otseselt nimetatud kriteeriumide alusel.

166. Seetõttu tuleb Itaalialt kuni kohtuotsuse komisjon *vs.* Itaalia (EU:C:2007:250) täieliku täitmiseni komisjonile välja mõista 158 200 euro suurune karistusmakse iga päeva eest, mis tuleb maksta kontole „Euroopa Liidu omavahendid". Seda baassummat vähendatakse iga kord 2100 euro võrra, kui Itaalia tõendab komisjonile, et on saneeritud üks suletud ebaseaduslik prügila, mis sisaldab ohtlikke jäätmeid, 700 euro võrra muu prügila saneerimise tõendamisel ja 1400 euro võrra uue loa andmisel prügilale, mille kasutamist jätkatakse vastavalt prügilate direktiivile.

b) Kohtuasi C-378/13, komisjon *vs.* Kreeka

167. Kohtuistungi toimumise ajaks on Kreeka teinud küll võrreldes täiendavas märgukirjas seisukoha võtmiseks määratud tähtaja lõppemisega uusi edusamme. Sellest hoolimata jätkatakse ikka veel 70 ebaseadusliku prügila kasutamist ja 223 suletud ebaseaduslikku prügilat vajavad saneerimist.

168. Järelikult on Kreeka Vabariigi kohustamine karistusmakse tasumiseks sobiv rahaline meede, et ajendada teda võtma vajalikke meetmeid, selleks et lõpetada tuvastatud kohustuste rikkumine ning tagada kohtuotsuse komisjon *vs.* Kreeka (EU:C:2005:592) täielik täitmine.[93]

169. Samamoodi kui Itaalia juhtumi puhul tuleb kõigepealt kindlaks määrata baassumma ja vähendada seda sõltuvalt edusammudest kohtuotsuse komisjon *vs.* Kreeka (EU:C:2005:592) täitmisel (selle kohta allpool punkt i). Otsuse täielikult täidetuks tunnistamine tekitab siiski konkreetseid probleeme seoses ebaseaduslike prügilate sulgemisega (selle kohta allpool punkt ii).

i) Karistusmakse baassumma

170. Komisjoni sõnul tuleb iga päeva eest tasumisele kuuluv karistusmakse arvutada nii, et karistusmakse baassummat, mille suuruseks on komisjon määranud 640 eurot päevas ja mis on kõigi liikmesriikide jaoks sama, korrutatakse raskuskoefitsiendiga 9 (skaalal 1–20), kestuskoefitsiendiga, mis käesoleval juhul on 3 (skaalal 1–3) ja Kreeka maksevõimet väljendava teguriga „n", mis on 4,12. Niisuguse meetodi alusel saadakse 71 193,60 euro suurune summa iga päeva eest.

171. Ka Kreeka suhtes tuleb karistusmakse arvutamisel siiski kasutada ajakohastatud andmeid, mille komisjon on esitanud 21. novembri 2013. aasta teatises.[94][95] Sellele vastavalt on baassumma 650 eurot ja maksevõimet väljendav tegur „n", mida on Kreekas jätkuva majanduskriisi tõttu veidi vähendatud, on 3,87.

172. Mis puudutab kestuskoefitsienti, siis leidis Kreeka kohustuste rikkumise tuvastamine aset küll veel kaks aastat varem kui Itaalia kohustuste rikkumise tuvastamine. Võrreldes Itaaliaga tuleb Kreekale siiski kasuks, et jäätmeid käsitlevatest liidu õigusnormidest tulenevad kohustused ei muutunud selle liikmesriigi jaoks siduvaks mitte juba 1977. aastal, vaid alles alates Euroopa Liitu astumisest 1. jaanuaril 1981. Seetõttu on ka Kreeka juhtumi puhul asjakohane rakendada ette pandud kestuskoefitsienti 3.

93 — Vt kohtuotsused komisjon *vs.* Itaalia (C-496/09, EU:C:2011:740, punkt 45); komisjon *vs.* Hispaania (C-610/10, EU:C:2012:781, punkt 114) ja komisjon *vs.* Luksemburg (C-576/11, EU:C:2013:773, punkt 45).

94 — C(2013) 8101 final, http://ec.europa.eu/eu_law/docs/docs_infringements/c_2013_8101_en.pdf.

95 — Vt eespool punkt 151.

173. Kohtuotsuses komisjon *vs.* Kreeka (EU:C:2005:592) tuvastatud rikkumine on väiksema õigusliku ulatusega kui Itaaliale süüks pandav rikkumine. Euroopa Kohus ei tuvastanud ohtlike jäätmete direktiivi rikkumist ega prügilate direktiivi rikkumist. Siiski kasutatakse Kreekas erinevalt Itaaliast ikka veel ebaseaduslikke prügilaid, seega põhjustatakse suure tõenäosusega uut kahjulikku mõju keskkonnale ja ohtu tervisele. Lisaks vajavad Kreekas veel ligi 300 prügilat saneerimist, seega ligikaudu 50% rohkem kui Itaalias, kuigi Kreeka on tunduvalt väiksem liikmesriik. Seega tuleks komisjoni määratud raskuskoefitsienti küll vähendada, kuid ainult 7,5-le.

174. Kui korrutada baassumma 650 eurot maksevõimet väljendava teguriga „n", mis on 3,87, raskuskoefitsiendiga 7,5 ja kestuskoefitsiendiga 3, saadakse 56 598,75 euro suurune karistusmakse iga päeva kohta.

175. Karistusmakse vähendamisel tuleks iga saneerimise ja sulgemise eest iga kord kasutada tegurit 1. Nende tegurite summa on 223 saneerimist vajava suletud prügila ning 70 sulgemist ja saneerimist vajava prügila korral 363. Seetõttu on lihtsuse mõttes soovitatav ümardada päevapõhine karistusmakse 54 450 eurole ja iga ebaseadusliku prügila sulgemise või saneerimise tõendamisel vähendada makset iga kord 150 euro võrra.

ii) Prügilate sulgemise tunnustamine

176. Nagu komisjon õigesti rõhutab, on ebaseaduslike prügilate sulgemisel siiski oht, et need asendatakse uute kontrollimatute ladestamistega. Seda ohtu tuleb karistusmakse vähendamisel asjakohaselt arvesse võtta.

177. Praktikas näib olevat raske ellu viia kirjalikus menetluses esitatud komisjoni ettepanekut toimida nii, et karistusmakse suurus määratakse ebaseaduslike prügilate arvu alusel, st võttes aluseks juba teadaolevad ebaseaduslikud prügilad, mille kasutamist jätkatakse, ja lisaks uued ebaseaduslikud prügilad, millega asendati suletud prügilad. On karta, et ebaseaduslikke asendusprügilaid hakatakse varjama. Just nimelt Kreeka saartel esineb peale selle veel oht, et jäätmed ladestatakse kontrollimatult merre, ilma et seda õigeaegselt avastatakse.

178. Seetõttu on tõhusam komisjoni poolt kohtuistungil esitatud ettepanek, mille kohaselt tuleb ebaseadusliku prügila sulgemist tunnustada ainult juhul, kui ühtlasi tõendatakse, et on olemas piisavad vahendid jäätmete seaduslikuks taaskasutamiseks või kõrvaldamiseks, ja neid vahendeid ka kasutatakse. Ilma sedalaadi vahenditeta ladestatakse tekkivad jäätmed nimelt paratamatult ebaseaduslikult.

iii) Vahekokkuvõte

179. Seega tuleb Kreeka Vabariigilt kuni kohtuotsuse komisjon *vs.* Kreeka (EU:C:2005:592) täieliku täitmiseni komisjonile välja mõista 54 450 euro suurune karistusmakse iga päeva kohta, mis tuleb maksta kontole „Euroopa Liidu omavahendid". Seda baassummat vähendatakse iga kord 150 euro võrra, kui Kreeka tõendab komisjonile, et on suletud üks ebaseaduslik prügila ning eraldatud ja kasutatud piisavalt vahendeid jäätmete seaduslikuks taaskasutamiseks või kõrvaldamiseks, või on saneeritud üks suletud ebaseaduslik prügila.

2. Põhisumma

180. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt võib lisaks karistusmaksele määrata ka põhisumma.[96] Põhisumma tuleb igal konkreetsel juhul määrata lähtuvalt kõigist asjakohastest asjaoludest, mis puudutavad nii tuvastatud liikmesriigi kohustuste rikkumise tunnuseid kui ka selle liikmesriigi suhtumist, keda ELTL artikli 260 alusel algatatud menetlus puudutab.[97] Selles osas annab nimetatud säte Euroopa Kohtule ulatusliku kaalutlusõiguse otsustamaks, kas sellist karistust määrata või mitte.[98]

181. Komisjon teeb ettepaneku kasutada põhisumma arvutamiseks meetodit, mis seisneb selles, et kindel baassumma 210 eurot päevas korrutatakse raskuskoefitsiendiga ja teguriga „n", mille arvväärtused vastavad karistusmakse arvutamiseks esitatud väärtustele, ja päevade arvuga, mis on möödunud esimese otsuse tegemisest.

a) Kohtuasi C-196/13, komisjon *vs.* Itaalia

182. Kui ajakohastada neid andmeid vastavalt minu ettepanekule Itaaliale määratava karistusmakse kohta, võttes komisjoni kõige viimasele teatisele tuginedes aluseks suurendatud baassumma 220 eurot, maksevõimet väljendav tegur „n", mis on 16,57, ja raskuskoefitsient 5, siis saadakse baassummaks 18 227 eurot. Arvestades seda, et käesolev ettepanek esitatakse 2687 päeva pärast kohtuotsuse komisjon *vs*. Itaalia (EU:C:2007:250) kuulutamist, tuleneb sellest 48 975 949 euro suurune põhisumma. Kui kohtuotsus kuulutatakse näiteks neli kuud pärast ettepaneku esitamist, siis oleks võimalik määrata 51 163 189 euro suurune põhisumma.

183. Küsitav on, kas see summa on asjakohane.

184. Lisaks kaalutlustele, mille ma esitasin seoses karistusmaksega, tuleb vastavalt kohtupraktikale võtta põhisumma kindlaksmääramisel nimelt arvesse asjaomase liikmesriigi „suhtumist".[99]

185. Kui mõista selle all ka liikmesriigi arusaama, et ta vastutab liidu õiguse rikkumise eest, siis võiks Itaaliale ette heita tema kriitikat kohtuotsuse komisjon *vs*. Itaalia (EU:C:2007:250) suhtes. See kriitika puudutab eelkõige kasutatud tõendeid ja Euroopa Kohtu sedastuste väidetavat ebatäpsust.

186. See väide on siiski Itaalia õiguskäsituse loogiline tagajärg. Tõhusa õiguskaitse põhimõte, mis tuleb kasuks ka liikmesriikidele, keelab karmistada sanktsioone üksnes seetõttu, et liikmesriik kaitseb oma õiguskäsitust, isegi juhul, kui Euroopa Kohus seda ei jaga. Teisiti võib see olla siis, kui liikmesriik tugineb ilmselgelt vääradele seisukohtadele ja tema eesmärk on üksnes kohtumenetluse takistamine. Itaalia õiguskäsitusi on võimalik siiski õigustada eelkõige seetõttu, et täitmisele kuuluvat kohtuotsust tuleb mõnes punktis tõlgendada.

187. Seevastu tuleb igal juhul arvesse võtta komisjoni ja Euroopa Kohtuga toimunud koostöös esinenud puudusi.[100] Selles mõttes on eriti tähtis, et Itaalia püüdis alles vastamisel põhjendatud arvamusele esitada ulatuslikku teavet. Seetõttu ei olnud üllatav, et see teave oli osaliselt vale ning seda tuli seetõttu sageli korrigeerida ja täiendada, seda isegi Euroopa Kohtus toimunud menetluses.[101]

96 — Kohtuotsused komisjon *vs*. Prantsusmaa (C-304/02, EU:C:2005:444, punktid 80–86); komisjon *vs*. Kreeka (C-369/07, EU:C:2009:428, punkt 143) ja komisjon *vs*. Hispaania (C-610/10, EU:C:2012:781, punkt 140).

97 — Kohtuotsused komisjon *vs*. Prantsusmaa (C-121/07, EU:C:2008:695, punkt 62); komisjon *vs*. Hispaania (C-610/10, EU:C:2012:781, punkt 141) ja komisjon *vs*. Luksemburg (C-576/11, EU:C:2013:773, punkt 58).

98 — Kohtuotsused komisjon *vs*. Hispaania (C-610/10, EU:C:2012:781, punkt 141); komisjon *vs*. Iirimaa (C-374/11, EU:C:2012:827, punkt 47) ja komisjon *vs*. Rootsi (C-270/11, EU:C:2013:339, punkt 40).

99 — Vt viited eespool 97. joonealuses märkuses.

100 — Kohtuotsus komisjon *vs*. Kreeka (C-407/09, EU:C:2011:196, punkt 33).

101 — Vt eespool punkt 47.

188. Peale selle on Euroopa Kohus seoses sellega rõhutanud, et liikmesriigi rikkumiste kordumine konkreetses sektoris võib viidata sellele, et liidu õiguse analoogsete rikkumiste tulevikus kordumise tõhusaks ärahoidmiseks tuleb võtta selline hoiatav meede nagu põhisumma määramine.[102] Euroopa Kohus on aga juba rohkem kui 20 kohtuasjas tuvastanud, et Itaalia on rikkunud jäätmeid käsitlevaid õigusnorme.[103]

189. Seetõttu pean ma asjakohaseks suurendada käesolevas kohtuasjas põhisummat ligikaudu 9 miljoni euro võrra 60 miljoni euroni.

b) Kohtuasi C-378/13, komisjon *vs.* Kreeka

190. Kreeka puhul tuleb baassumma 220 eurot korrutada maksevõimet väljendava teguriga „n", mis on 3,87, ja raskuskoefitsiendiga 7,5. Nii saadakse 6 385,5 euro suurune summa iga päeva eest. Kui korrutada see 3258 päevaga, mis on möödunud kohtuotsuse komisjon *vs.* Kreeka (EU:C:2005:592) kuulutamisest, saadakse käesoleva ettepaneku esitamise kuupäevaks 20 803 959 euro suurune põhisumma. Kui kohtuotsus kuulutatakse neli kuud hiljem, suureneks see summa 21 570 219 euroni.

191. Mis puudutab koostööd komisjoniga, siis ei saa Kreeka suhtumist kritiseerida. Siiski tuleb arvestada, et ka Kreeka puhul on juba korduvalt tuvastatud, et ta on rikkunud jäätmeid käsitlevaid õigusnorme. Eelkõige tuleb rõhutada esmakordset karistusmakse määramist Kreetal asuva ebaseadusliku Kouroupitose prügila tõttu.[104]

192. Seetõttu teen ma ettepaneku kohustada Kreekat tasuma 22 miljoni euro suurune põhisumma.

VI. **Kohtukulud**

193. Kodukorra artikli 138 lõike 1 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.

194. Kohtuasjas C-196/13 on komisjon nõudnud Itaalia Vabariigilt kohtukulude hüvitamist ja Itaalia Vabariik on vaidluse suures osas kaotanud. Selles osas, milles ta kohtuvaidluse võidab, ei esitanud ta kohtueelses menetluses kogu asjakohast teavet. Seetõttu tuleb kõik kohtukulud temalt välja mõista.[105]

195. Asjaolu, et Kreeka peab hüvitama kohtukulud kohtuasjas C-378/13, tuleneb sellest, et see liikmesriik on kohtuvaidluse täielikult kaotanud.

VII. **Ettepanek**

196. Esitatud põhjendustest lähtudes teen Euroopa Kohtule ettepaneku langetada kohtuasjas C-196/13, komisjon *vs.* Itaalia järgmine otsus:

1. Kuna Itaalia Vabariik ei võtnud 30. septembriks 2009, kui lõppes põhjendatud arvamuses Euroopa Komisjoni määratud tähtaeg, kõiki vajalikke meetmeid kohtuotsuse komisjon *vs.* Itaalia (C-135/05, EU:C:2007:250) täitmiseks, on Itaalia Vabariik rikkunud direktiivi 75/442/EMÜ

102 — Kohtuotsused komisjon vs. Prantsusmaa (C-121/07, EU:C:2008:695, punkt 69); komisjon *vs.* Itaalia (C-496/09, EU:C:2011:740, punkt 90); komisjon *vs.* Iirimaa (C-279/11, EU:C:2012:834, punkt 70) ja komisjon *vs.* Hispaania (C-184/11, EU:C:2014:316, punkt 78).

103 — Esimene kohtuotsus komisjon *vs.* Itaalia (30/81–34/81, EU:C:1981:317) puudutas erinevate jäätmeid käsitlevate direktiivide üle võtmata jätmist ja viimane kohtuotsus komisjon *vs.* Itaalia (C-297/08, EU:C:2010:115) olulisi puudusi Campania maakonna jäätmehoolduses.

104 — Kohtuotsus komisjon *vs.* Kreeka („Kouroupitos", C-387/97, EU:C:2000:356).

105 — Vt kohtuotsused komisjon *vs.* Luksemburg (C-32/05, EU:C:2006:749, punkt 87) ja komisjon *vs.* Hispaania (C-151/12, EU:C:2013:690, punkt 57).

jäätmete kohta, mida on muudetud direktiiviga 91/156/EMÜ, artiklitest 4, 8 ja 9, direktiivi 91/689/EMÜ ohtlike jäätmete kohta artikli 2 lõikest 1 ja direktiivi 1999/31/EÜ prügilate kohta artiklist 14 ning ELTL artikli 260 lõikest 1 tulenevaid kohustusi.

2. Mõista Itaalia Vabariigilt kuni kohtuotsuse komisjon *vs.* Itaalia (EU:C:2007:250) täieliku täitmiseni Euroopa Komisjonile välja 158 200 euro suurune karistusmakse iga päeva kohta, mis tuleb maksta kontole „Euroopa Liidu omavahendid". Seda baassummat vähendatakse iga kord 2100 euro võrra, kui Itaalia tõendab komisjonile, et on saneeritud üks suletud ebaseaduslik prügila, mis sisaldab ohtlikke jäätmeid, 700 euro võrra muu prügila saneerimise tõendamisel ja 1400 euro võrra uue loa andmise korral prügilale, mille kasutamist jätkatakse, vastavalt direktiivile 1999/31/EÜ.

3. Kohustada Itaalia Vabariiki maksma Euroopa Komisjoni kontole „Euroopa Liidu omavahendid" 60 miljoni euro suurune põhisumma.

4. Jätta hagi ülejäänud osas rahuldamata.

5. Mõista kohtukulud välja Itaalia Vabariigilt.

197. Langetada kohtuasjas C-378/13, komisjon *vs.* Kreeka järgmine otsus:

1. Kuna Kreeka Vabariik ei võtnud 29. detsembriks 2010, kui lõppes täiendavas märgukirjas seisukoha võtmiseks Euroopa Komisjoni poolt määratud tähtaeg, kõiki vajalikke meetmeid kohtuotsuse komisjon *vs.* Kreeka (C-502/03, EU:C:2005:592) täitmiseks, on Kreeka Vabariik rikkunud direktiivi 75/442/EMÜ jäätmete kohta, mida on muudetud direktiiviga 91/156/EMÜ, artiklitest 4, 8 ja 9 ning ELTL artikli 260 lõikest 1 tulenevaid kohustusi.

2. Mõista Kreeka Vabariigilt kuni kohtuotsuse komisjon *vs.* Kreeka (EU:C:2005:592) täieliku täitmiseni välja 54 450 euro suurune karistusmakse iga päeva eest, mis tuleb maksta kontole „Euroopa Liidu omavahendid". Seda baassummat vähendatakse iga kord 150 euro võrra, kui see liikmesriik tõendab komisjonile, et on suletud üks ebaseaduslik prügila ning on eraldatud ja kasutatud piisavalt vahendeid jäätmete seaduslikuks taaskasutamiseks või kõrvaldamiseks, või on saneeritud üks suletud ebaseaduslik prügila.

3. Kohustada Kreeka Vabariiki maksma Euroopa Komisjoni kontole „Euroopa Liidu omavahendid" 22 miljoni euro suurune põhisumma.

4. Mõista kohtukulud välja Kreeka Vabariigilt.